NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 241 | Łódź, Sroda, 21 października 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, מיטוואָך פ׳ לך ח׳ מרחשון תרצ״ז | 14-טער יאָהרגאַנג

אנטיסעמיטישע סטודענטען-אונרוהען

זענען נעכטען פאָרגעקומען אין די וואַרשעווער הויכשולען

העכערע האַנדעלס-שול געשלאָסען אויף אַנ׳אומבעשטימטער צייט

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש)

אין די וואַרשעווער הויכשולען זענען היינט פאָרגעקומען ערנסטע אונרוהען געגען יידישע סטודענטען. אָנגעהויבען האָבען זיך די אונרוהען אין דער העכערער האַנדעלס-שול. די ענדעקישע סטודענטען זענען געווען צוגעגרייט צו די אַרויסטרעטונגען. צוערשט האָבען זיי געוואָרפען אַ רויך-באָמבע און דאַן אָנגעהויבען צו שלאָגען די יידישע סטודענטען.

ווען די יידישע סטודענטען זענען בעשיצט געוואָרען דורך דעם רעקטאָר, געוו. בילדונגס-מיניסטער פּראָפ. מיקלאַשעווסקי, האָבען זיך די ענדעקישע סטודענטען אויך געוואָרפען אויף איהם. די יידישע סטודענטען זענען אויך געשיצט געוואָרען דורך דעם געוו. רעקטאָר פּראָפ. סויקאָווסקי. די ענדעקישע סטודענטען האָבען געמאַכט פאָרוואורפען די פּראָפעסאָרען, הלמאַי זיי בעשיצען די יודען און הלמאַי בעת דער אימאַטריקולאַציע האָבען זיי געגעבען די האַנד „די יודען — פּאַרכעס". די יידישע אַקאַדעמיקער זענען אויך געשיצט געוואָרען דורך די ראַדיקאַלע קריסטליכע סטודענטען. ס׳זענען אויך צושלאָגען געוואָרען 2 וואַזשנעס

גלייכצייטיג זענען אויך פאָרגעקומען אַנטי-יידישע אונרוהען אויפ׳ן פּאָליטעכניקום און אויף דער יורידישער אָפּטיילונג פון אוניווערזיטעט. אויף דער יורידישער אָפּטיילונג האָבען די יידישע סטודענטען צוזאַמען מיט די ראַדיקאַלע קריסטליכע איינגעאָרדנט אַנ׳אָריגינעלע דעמאָנסטראַציע, שרייענדיג דורך אַ האַלבער שעה אין כאָר: „מיר ווילען לערנען".

מיטאָג-צייט האָט דעם זאַמערשטיין אינטערווענירט וועגען די אונרוהען ביים יוצע-בילדונגס-מיניסטער פּראָפ. אויעסקי און ביים וואַרשעווער רעגירונגס-קאָמיסאַר יאַראָשעוויטש.

באַכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון רעקטאָראַט מיט די פּראָפעסאָרען פון דער וואַרשעווער הויכער האַנדעלס-שול און ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען צו שליסען די האַנדעלס-שול אויף אַנ-אומבעשטימטער צייט.

דיקטאַטור פון פאָלקס-פראָנט

זאָל איינגעפיהרט ווערען אין בעלגיע?

בריסעל, 20 (ספּ. טעל.)

די בעלגישע פּרעסע קאָמענטירט לעבהאַפט די רעדע פון אויסערן-מיניסטער, דעם סאָציאַליסט ספּאַק וועלכע ער האָט געהאַלטען אויף אַ סאָציאַליסטישער פערזאַמלונג, וואו ער האָט ערקלערט, אַז די בעלגישע רעגירונג אַליין וועט זיך שטעלען בראש פון אַ גרויסער בעוועגונג געגען די רעקסיסטען.

די פּרעסע שרייבט, אַז אין בעלגיען זאָל איינגעפיהרט ווערען די דיקטאַטור פון פאָלקס-פראָנט.

בריסעל, 20 (ספּ טעל.)

די מיטגלידער פון די לינקע ליבעראַלען אין פּאַרלאַמענט האָבען ערקלעהרט, אַז די ליבעראַלע פּאַרטיי וועט אונטערשטיצען די רעגירונג.

אויך רומעניען מאַכט זיך אונאָפּהענגיג

פון מעגליכע אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען

בוקאַרעשט, 20 (ספּ. טעל.)

די פּאָליטישע קרייזען פאָלגען אויפמערקזאַם נאָך די ענטוויקלונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע נאָך דער לעצטער דעציזיע פון דער בעלגישער רעגירונג. די רעכטע פּרעסע ווי אויך די אָנפיהרער פון די ריכטונגען אַנאַליזירען די לאַגע פון רומעניען אין אַזיכט פון ד ענדערונגען אין דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק. פון דעם אַלעם איז צו זעהען, אַז רומעניען שטרעבט זיך אונאָפּהענגיג צו מאַכען פון די מעגליכע אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען.

דער געוו. פּרעמיער וואַיידאַ-וואָיעוואָד האָט שוין אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג אין דעם זין.

40-שעה׳דיגע אַרבייטס-וואָך

ווערט איינגעפיהרט אין פראַנקרייך

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.)

דאָס פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט טיילט מיט, אַז די שטענדיגע קאָמיסיע פון עקאָנאָמישען און נאַציאָנאַלען ראַט האָט אָנגענומען דעם פּראָיעקט פון אַ דעקרעט, וואָס פיהרט איין די 40-שעהדיגע אַרבייט וואָך אין דער מעטאַל-אינדוסטריע און ביים באַאַרבייטען מעטאַל.

דער פּראָיעקט זעהט פאָר, אַז די בעשטימונגען וועלען אַריין אין לעבען אין אַ חודש אַרום. דער דעקרעט וועט אונטערגעשריבען ווערען דורך די פאַראינטערעסירטע מיניסטאָרען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט.

אָרגאַניזאַציע פון דער פּראָ-רעגירונגס-פּאַרטיי

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש)

דער נעכטיגער „דזשענניק פּאָפּולאַרני" ברענגענדיג ווייטערדיגע פּרטים וועגען דער פּאַרטיי, וועלכע ווערט געשאַפען דורך פּאָלק. קאָץ, שרייבט, אַז אין די שליך-גרופען, וועלכע ווערען געשאַפען, וועלען יודען יאָ אָנגענומען ווערען.

קיין בערזע

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש)

אין איזאָלאַציע-לאַגער קיין בערעזאַ זענען אָפּגעשיקט געוואָרען 3 פּערזאָן, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען אונטער׳ן פאָרוואורף פון אַנטי-מלוכה׳שער טעטיגקייט אויפ׳ן געביט פון פּאָלעסיע. דאָס זענען די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון יודישען נאָדעל - אַרבייטער - פעראיין אין פּינסק: חיים ראָזענבוים, יוסף דאָמאַשעלסקי און אברהם ראָזענבלאַט

בקשה פון די יוד. פערטיידיגער

פון די פּשיטיקער פערמשפּט׳ע

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש)

די יודישע פערטיידיגער פון די פערמשפּטע אין פּשיטיקער פּראָצעס האָבען זיך געווענדעט מיט דער בקשה איבערצופיהרען די פערמשפּטע לעסקאַ, קידישענבצווייג און פרידמאַן, וועלכע געפינען זיך אין שעראַדזער טורמע, אין דער טורמע קיין לובלין, כדי זיי זאָלען דאָרט אָפּוואַרטען דעם אַפּעלאַציע-פּראָצעס.

Dnia 19 października 1936 roku, po długich i ciężkich cierpieniach, zmarł w Poznaniu, przeżywszy lat 47,

ś. p. Kazimierz Łukomski

Tymczasowy Wiceprezydent m. Łodzi,

b. dyrektor Wołyńskiego Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Łucku oraz Oddziału P. B. R. w Poznaniu, uczestnik Związku Walki Czynnej w Kijowie, Kawaler orderu Krzyża Niepodległości z Mieczami i inn.

Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu, dnia 22 października rb. Wyrazy głębokiego współczucia pozostałej Rodzinie składa

Zarząd Miejski w Łodzi.

Dnia 18 października 1936 roku po krótkich cierpieniach zasnął w Bogu Założyciel i członek Zarządu naszej Firmy

ś. p.

ARTUR MEISTER

Jego życie było poświęcone wyłącznie pracy i rozwojowi naszego przedsiębiorstwa. W ciągu 30 lat poświęcił On całe swoje wszechstronne doświadczenie i swe siły dla dobra prowadzonego dzieła. Jego postać pozostanie dla nas na zawsze świetlanym wzorem.

ZARZĄD I DYREKCJA

Firmy „Pierwsza Polska Farbiarnia i Wykończalnia Jedwabiu, Spółka Akcyjna

dawn. Artur Meister w Rudzie Pabjanickiej.

Pogrzeb odbędzie sią dziś w środę, dn. 21 października 1936 r. punktualnie o godzinie 2 po poł. z Kościoła Św. Jana na Stary Cmentarz Ewangielicki w Łodzi.

גען. רידז־שמיגלי מאַרשאַל פֿון פּוילען

די נאָמינאַציע וועט פֿאָרקומען דעם 11. נאָוועמבער

וואַרשאַ, 20 (טעלעפֿאָניש)

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין טאָג פֿון אומ־אָפּהענגיגקייטס־יום־טוב, דעם 11 נאָוועמבער, פֿאָר־קומען דער אַקט פֿון נאָמינירען דורכ׳ן מלוכה־פּרע־זידענט דעם גען. רידז־שמיגלי אַלס מאַרשאַל פֿון פּוילען.

אין דעם דאָזיגען טאָג וועט פֿייערליך איבער־געגעבען ווערען דעם הויפּט־אָנפֿיהרער די מאַר־שאַל־בולאַווע.

בעשטראָפֿט 30 געוועלב־אינהאַבער אין ווילנא

פֿאַר נישט האָבען קיין צענניקעס

ווילנא, 20 (טעלעפֿאָניש)

קאָמיסיעס האָבען היינט קאָנטראָלירט די גע־וועלבער פֿון לעבענס־מיטעל. פֿאַר נישט האָבען קיין צענניקעס זענען בעשטראָפֿט געוואָרען 30 פּערזאָן מיט אַ שטראָף פֿון 25 ביז 300 זל. און פֿון 10 טעג ביז אַ חודש אַרעסט.

ווייטערדיגע פּערפֿאָלגונגען געגען סאָציאַליסטען אין דאַנציג

דאַנציג, 20 (ספּ. טעל.)

היינט איז פֿערמאַכט געוואָרען דער סאָציאַ־ליסטישער באַהן־אַרבייטער־פֿעראיין און דער פֿאַריין פֿון די אָנגעשטעלטע אין פּאַרט־ראַט פֿאַר סאָציאַ־ליסטישער טעטיגקייט. דער פֿאָרזיצער פֿון באַהן־אַרבייטער־פֿעראיין איז אַרעסטירט געוואָרען.

דייטש־פּוילישער ווירטשאַפֿטליכער אָפּמאַך

פֿערלענגערט ביז׳ן 31 דעצעמבער

וואַרשאַ, 20 (טעלעפֿאָניש)

דעם 19 ד. ח. איז אונטערגעשריבען געוואָרען אין וואַרשאַ די דייטש־פּוילישע פֿערשטענדיגונג וועגען פֿערלענגערן ביז׳ן 31 דעצעמבער 1936 דעם ווירטשאַפֿטליכען אָפּמאַך צווישען פּוילען און דייטשלאַנד. דעם אָפּמאַך האָט פֿון דער פּוילישער זייט אונטערגעשריבען דער וויצע־מיניסטער שעמבעק פֿון דער דייטשער זייט דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשאַ פֿאָן מאָלטקע.

אייער נליה געפֿינט איהר אין פֿיינגאָלד׳ס קאָלעקטור

לאָזט נישט אַדורך די גליקליכע געלעגענהייט און קויפֿט תיכף אַ לאָס ביי

י. א. פֿיינגאָלד, לאָדז, שרודמיעסקאַ 8.

פּרנס שטיקגאָלד געוואָרען אַ בעאַמטער פֿון דער וואַרשעווער קהלה

וואַרשאַ, 20 (טעלעפֿאָניש)

אויף דער היינטיגער לעצטער זיצונג פֿון דער אַלטער וואַרשעווער קהלה־פֿערוואַלטונג איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַנגאַזשירען דעם פּ״נס שטיק־גאָלד אַלס בעאַמטען פֿון דער קהלה. שטיקגאָלד וועט זיין ווירטשאַפֿטס־לייטער און דירעקטאָר פֿון דער האַנדווערקער־שול. די ידיעה האָט אין די קהלה־קרייזען געמאַכט אַ רושם און, ווי מען שמועסט איז דאָס אַ בעלוינונג פֿון דער „אגודה" דערפֿאַר, וואָס שטיקגאָלד האָט אָפּגעגעבען זיין שטים און די שטים פֿון דעם צווייטען פּ״נס, וואָס איז אויס־געוועהלט געוואָרען אויף זיין ליסטע, פֿאַר דער „אגודה"־ליסטע צו דער נייער קהלה־פֿערוואַלטונג.

איטאַליענישער אויסערן־מיניסטער אין דייטשלאַנד

בערלין, 20 (ספּ. טעל.)

דער איטאַליענישער אויסערן־מיניסטער גר. טשאַנאָ איז פֿייערליך אויפֿגענומען געוואָרען. די פֿראַנצויזישע פּרעסע אינטערעסירט זיך שטאַרק מיט דעם דאָזיגען וויזיט און זי רעכענט, אַז ס׳וועט בעטראַכט ווערען די שפּאַנישע פֿראַגע.

מ׳לערנט די נאַציס הונגערן..

מאַנגעל אין פֿערשידענע אַרטיקלען

בערלין, 20 (ספּ. טעל.)

נעכטען נאָכמיטאָג איז פֿאָרגעקומען אַ פֿער־זאַמלונג פֿון די נאַצי־פּאַרטיי־פֿיהרער. ס׳זענען בע־טראַכט געוואָרען פֿראַגען מכח אויספֿיהרען דעם 4־יעהריגען ווירטשאַפֿטס־פּלאַן. ס׳איז פֿעסטגע־שטעלט געוואָרען, אַז דאָס פֿעהלען פֿון מאַנכע לעבענסמיטעל־אַרטיקלען מוז בעקעמפֿט ווערען אויכ׳ן וועג פֿון פּאַרטיי־דיסציפּלין. ס׳איז אויפֿגע־פֿאָדערט געוואָרען צו עסען מעהר גרינצייג און אַז די אַרישע געוועלבער זאָלען האָבען ספּעציעלע שילדען.

נייע קאַמפֿען אין אַביסיניען

רוים, 20 (ספּ. טעל.)

פֿון אַביסיניען מעלדעט מען, אַז דאָרט האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען פֿערביטערטע קאַמפֿען צווי־שען איטאַליענישען מיליטער און די איבערגעבלי־בענע אַביסינישע אָפּטיילונגען

Dr. A. Askenazy

אַרדינירט זומער אין Busk Zdrój אין רעוומאַטישע קראַנקהייטען

האָט בעגונען די אויפֿנאַמען פֿון 3—6 נאָכמ.

Al. Kościuszki 36

tel. 206-41 פּראָנט, פּאַרטער,

Dr. med.

P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוואַכע

צעגעלניאַנע 4, טעל. 100-57

נעמט אָן פֿון 8—2 מיטאָג און פֿון 4—9 אָוו. ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פֿאַר פֿרויען. פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פֿאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.

ZACHODNIA 59a. tel. 148-95

נעמט אָן פֿון 9-11 און פֿון 6-8 אָווענט

צוריקגעקעהרט

Dr. med,

Ignacy Grynberg

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעצ. פֿאַר האַרץ־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Cegielniana 17, tel. 174-15.

נעמט אָן פֿון 6 ביז 7 אָווענד

STARSZY FELCZER

T. OKNO

צוריקגעקעהרט

וואוינט יעצט: נאַרוטאָוויטשאַ 6,

טעל. 137-03.

נעהמט אָן אַ גאַנצען טאָג.

לעטשניצע

פֿאַר וועגעריש קראַנקע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 122-78

טעטיג פֿון 8 פֿריה ביז 9 אָווענד.

וועגעריש־קראַנקע, מענערשוואַכט און הויט־קראַנקהייטען

אַנאַליזען פֿון בלוט און אורין

די פֿערהיטונגס־סטאַציע

איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת

פֿאַר פֿרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

אַ באַראַטונג 3 זל.

Rutynowany nauczyciel

naucza w ciągu 3-ch miesięcy specjalną skróconą metodę mówić i pisać po polsku dorosłych M. BRZEZINSKI Aleja 1-go Maja 77 od 2—5 p.p.

דעם טיפֿסטען מיטגעפֿיהל דריקט איך אויס דער פֿאַמיליע נוטערמאַן צוליב׳ן טויט פֿון זייער

פֿאָטער נ״ע

זייט געטרייסט!

יחיאל פּראַס

אַלעקסאַנדער.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פֿאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פֿון 9-10 פֿריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. med.

Józef Imich

ספּעציאַליסט פֿאַר האַלז, נאָז און אויערן־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

MONIUSZKI 1. tel. 20-997.

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

שערפּיעץ 37 בענעדיקטאַ 6.

נעהמט אָן פֿון 5—7 נאָכמ.

צו די ה״ה גנבים!

פֿאַהרענדיג אויפֿ׳ן באַהן פֿון קאַליש נאָך לאָדז, האָט מען מיר אַרויסגענומען אַ פּאָרט־פֿעל מיט וועקסלען.

די ה״ה גנבים ווערען געבעטען נעגען בעלוינונג זיך צו פֿערשטענדיגען טעלעפֿאָניש 215-56, אָדער קאַליש, ז. מאַקוצקי. פּלאָסקיענאַ 24. דיסקרעציע שטרענג גאַראַנטירט. אַלע בעוואָרענישען זענען געמאַכט געוואָרען.

געדענקט שטשעשליווי

ביי

אַ גרויסער אויסוואַהל פֿון

אָריגינעלע בילליגער און טאַמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

פֿון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פֿערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך

R.Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09.

געדענקט פּראָנט II שטאָק.

אנו משתתפים בצערם של חב׳ ־הועד

ה״ה מר יעקב פוגל ורעיתו הר׳

לרגלי מות

גיטל ניימן נ״ע

בעבודתם הצבורית המסורה והנאמנה לטובת עמנו — ימצאו תנחומיהם.

הועד

של בית המחסה לילדים עברים והחוה בהלנובק.

Gabinet Kosmetyczny

I. Namiotowej

ul. Narutowicza 11, front, I piętro.

Wszelkie zabiegi w zakres kosmetyki wchodzące: masaż twarzy, trwałe przyciemnianie brwi i rzęs, usuwanie brodawek bez śladu, maquillage itd.

Ceny niskie. Porady bezpłatne,

ווייכטיג פֿאַר

ברוך־קראַנקע

(רופּטורען) זאַווי פֿון פֿערקרימונגען פֿון רוקען־ביין (הויקערס), פּאַראַליזשען, ביין־שווינדזוכט, פּלאַטפֿיס און פֿערשידענע אַנדערע פֿערקריפּלונגען־ליידענדע.

פֿאַר פֿערשידענע אַרט רופּטורען פֿערעלטערטע און די געפֿערליכסטע ביי מענער, פֿרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־באַנדאַזשען לויט מיין מע־טאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאַגען און קישקע ־ זענקונג ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב־הייל־באַנדאַ־זשען.

פֿאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.

געגען ביין־שווינדזוכט ספּעציעלע אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען פֿון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפֿיס ספּע־ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי־שטרימפֿ לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פֿיס

ספּעציעלע הייל־אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פֿריהער אָלגינסקאַ)

אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

לעבער

הערען אויסגענומען ביליג ביי ג. נאַרדמאַן

שרודמיעסקאַ 8

DR.

S. Kantor

ספּעצ. פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער־שוואַכע)

90 פּיעטריקאָווער 90

טעל. 129-45

נעמט אָן פֿון 8—2 נאָכמ. און פֿון 6—9 אָוו.

Dr. med.

J. Nadel

ספּעציאַליסט פֿון אַקושעריע־ און פֿרויען־קראַנקהייטען

אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.

נעמט אָן פֿון 10—12 און פֿון 5—7 אָוו.

דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 אין פֿון 12 ביז 1 בייטאָג.

DR. MED.

G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פֿאַר אויגען־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אָן פֿון 11—2 און פֿון 5—8.30 אָוו

Dr. med.

J. GOLDBERG

ספּעציאַליסט פֿאַר אויגען־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Śródmiejska 20, tel. 186-13.

נעמט אָן פֿון 11—1 און פֿון 7—8 אָווענד

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק

מיט בעטען פֿון Dr.

Z. RAKOWSKI

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פֿון 9-2 און פֿון 4-8 אָווענט

ביי דער קליניק איז טעטיג

אַ רענטגען־קאַבינעט

פֿאַר דורכלייכטונגען און אַלקטראָפֿאָטאָגראַפֿיעס

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט

פֿאַר אַקושעריע און פֿרויען־קראַנקהייטען

פֿערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפֿט

זגיערזשער 11, טעלעפֿאָן 246-09.

נעמט אָן פֿון 8—9 פֿריה און פֿון 4—8 אָוו

DR.

Michał URBACH

נערווען און אינערליכע קראַנק. הייטען און פֿיזיקאַלישע טעראַפּיע

נעמט אָן פֿון 1—2 און פֿון 5—7 נאָכמ.

Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

St. Felczer

H. NEUMARK

צוריקגעקעהרט

28 פּאָלודניאָוואַ 28

טעל. 163-46

נעמט אָן ביז 10 פֿריה און פֿון 2—4 נאָכמ.

פֿאַר אונבעמיטעלטע הנחות.

אלס בירגערמייסטער פון תל־אביב

אויפ'ן אָרט פון פערשטאָרבענעם מאיר דיזענגאָף איז געוועלט געוואָרן משה שלוש

ת ל - א ב י ב, 20 (יט"א טעל.)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער תל־אביב'ער שטאָט־פערוואַלטונג איז געוועהלט געוואָרן אַ נייער בירגערמייסטער אויפ'ן אָ"ט פון פערשטאָרבענעם מאיר דיזענגאָף.

אלס בירגערמייסטער איז געוועהלט געוואָרן דער בעקאַנטער ווירטשאַפטליכער טוער משה שלוש. פאַר'ן שלוש'ן האָבן געשטימט די אַרבייטער־ראַט־מענער און די פּראָגרעסיווע גרופּע. 7 ראַטמענער האָבן געשטימט געגען איהם. שלוש איז געוועהלט געוואָר'ען מיט אַ מעהרהייט פון 1 שטים.

דער נייער תל־אביבער בירגערמייסטער איז געקומען קיין א"י פון אַן אַנגעזעהענער ספרדישער משפּחה. ער איז בולגאַרישער עהרען־קאָנסול און איז פאַר'ויצער פון דער פּאַלעסטינער — פּויל'שער האַנדעלס־קאַמער.

איראַקער רעגירונג פערזיכערט דאס לעבען פון דער יודישער בעפעלקערונג

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

פון באַגדאַד מעלדעט מען, אַז אין רעזולטאַט פון יודישען פּראָטעסט־שטרייק צוליב די מערדעריי'ען געגען יודען אין באַגדאַד, האָט די איראַקער רעגירונג פערעפענטליכט אַן ערקלערונג, אַז ס'וועט געזיכערט ווערען דאָס לעבען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דער שעף פון יוסטיץ־וועזען אין ארץ־ישראל

האָט זיך אנגענעבען אין דימיסיע

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

מאַלקאָלם מאַקדאָנעל, דער שעף פון יוסטיץ־וועזען אין ארץ־ישראל האָט, ווי בעוואוסט, בעשלאָסען צו דימיסיאָנירען. ער געפינט זיך איצט אויף אורלויב, און ווי נאָר ער קומט צוריק, פערלאָזט ער זיין אַמט, וועלכען ער פערנעהמט שוין זייט דעם יאָהר 1927.

אראבער אנגעהויבען א שטארקע באיקאט־בעוועגונג

געגען יודישען האנדעל אין ארץ־ישראל

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

נאָכ'ן פערענדיגען דעם אַראַבישען שטרייק, האָט זיך אַנגעהויבען אַ שאַרפע באַיקאָט־בעוועגונג געגען יודישען האַנדעל. מיט דער אַקציע פיהרען אָן די אַראַבישע פיהרער, וועלכע זענען בעפריי געוואָרען פון קאָנצענטראַציע־לאַגער אין סאַראַפאַנד.

היינט האָבן די אַראַבער אָוועקגעשטעלט פּיקעטען פאַר די יודישע געוועלבער. אין עטליכע פאַלען זענען אין ירושלים פאָרגעקומען אינצידענטען צווישען די, וואָס האָבן פּיקעטירט די געוועלבער און די יודישע אייגענטימער מיט זייערע אַנגעשטעלטע.

די יודישע ווירטשאַפטליכע קרייזען האָבן אונטערגענומען אַן אַקציע ביי דער רעגירונג אָפּצושטעלען די באַיקאָט־בעוועגונג. אַ יודישע סוחר'ישע דעלעגאַציע וועט זיך פאַרשטעלען פאַר'ן הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ.

בעפרייט די ארעסטירטע ביתרים

אין צוזאמענהאנג מיט'ן שבת'דיגען אינצידענט אין תל־אביב

ת ל - א ב י ב, 20 (יט"א טעל.)

די אויספאָרשונג וועגען דעם שבת'דיגען אינצידענט, בעת וועלכען ס'זענען פערוואונדעט געוואָרען 2 אַראַבער, האָט פעסטגעשטעלט די אומשולד פון די ביתרים און צוליב דעם זענען אַלע אַרעסטירטע מיטגלידער פון בית"ר היינט בעפרייט געוואָרען. ס'זענען נאָר פערבליבען אין אַרעסט עטליכע קאָמוניסטען.

לויט ווערסיעס, וועלכע עקזיסטירען, האָט די אויספאָרשונג געזאָלט פעסטשטעלען, אַז עס האָט געשאָסען אַן איינפאַפּעאיש געקליידעטער אַראַבער. אין דער דאָזיגער ריכטונג געהט איצט די אויספאָרשונג.

שלעפ נישט אפ!
מארגען — ציהונג
קויף היינט א לאס
ביי וואלאנאוו
פיעטריקאווער 11 און 72.

דער לעהרער לערנט...
אייער שיך־ווערק זאל שטענדיג זיין אין אָרדנונג — טראָגט גומי־אָפּצאַסען אויף אייערע שיך — דאס שפּאָרט אייערע עלטערן אין געלד און פעראורזאַכט נישט קיין לאַרם ביים געהן.
BERSON-OKMA
גומי־זויל
BERSON
SPORT
גומי • אָפּצאַסען

גרונדשטיין־לעגונג פון קליניק־בנין

ביים העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

היינט איז פאָרגעקומען די פייערליכע גרונדשטיין־לעגונג פון דעם קליניק ביי דער יודישער אוניווערזיטעט, וואָס ווערט געבויט פון דער „הדסה" געזעלשאַפט און פון דעם יודישען דאָקטוירים־פערבאַנד אין אַמעריקאַ. אין דער פייערונג האָבן זיך בעטייליגט די פּראָמינענטסטע פאָרשטעהער פון יודישען ישוב, פאָרשטעהער פון „הדסה", קרן־קימת, קרן־היסוד און אַנדערע.

הענריעטאַ שאָלד, די גרינדערין פון „הדסה" האָט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע, אין וועלכער זי האָט אויפגעפאָדערט די טויזענדער מיטגלידער פון „הדסה" צו דער טעטיגער אונטערשטיצונג פון דעם בוי פונ'ם קליניק.

דער קאַנצלער פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט, ד"ר מאַגנוס, האָט ערקלערט, אַז דער ערשטער בנין פון קליניק־קאָמפּלעקס, וואָס וועט פערטיג ווערען, וועט בעשטימט יוערען אַלס פלעגערין־שול אויפ'ן נאָמען פון הענריעטאַ שאָלד.

קאַנצלער מאַגנוס האָט דאַן אין זיין רעדע איבערגעשיקט אַ דאַנק דער קאָנפערענץ פון „הדסה", וואָס קומט איצט פאָר אין פילאַדעלפיאַ ווי אויך דעם יודישען דאָקטוירים־פערבאַנד אין אַמעריקאַ.

די קליניק וועט פערטיג ווערען אין 20 חדשים אַרום.

מאנעווערעס פון דער ענגלישער דיוויזיע אין א"י

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

היינט האָבן זיך אָנגעהויבען מאַנעווערעס פון דער ענגלישער דיוויזיע, וואָס געפינט זיך אין ארץ־ישראל, אונטער דער אָנפיהרונג פון גען. דיל.

סאציאליסטען די גרעסטע פראקציע אין נארוועגישען פארלאמענט

אָ ס ל אָ, 20 (ספ. טעל.)

די בעטיגע וואַהלען צום פּאַרלאַמענט האָבן געבראַכט אַ שטאַרקען וואוקס פון די סאָציאַליסטישע שטימען. ס'האָבן געשטימט 90 פּראָצענט פון די וואַהל־בערעכטיגטע.

אין נייעם פּאַרלאַמענט וועלען וואַהרשיינליך אַריין: 71 סאָציאַליסטען (פריהער 69), 36 קאָנסערוואַטיסטען, 23 ליבעראַלען, 18 אגראַר־פּאַרטיי און עטליכע פון אַנדערע גרופּען.

נאטע פון דער שפאנישער רעגירונג

צום ענגלישען אויסערן־מיניסטעריום

ל אָ נ ד אָ ן, 20 (ספ. טעל.)

דער שפּאַנישער אַמבאַסאַדאָר האָט איבערגעגעבען אין אויסערן־מיניסטעריום אַ פּראָטעסט־נאָטע צוליב דעם, וואָס איטאַליען האָט דעם 15 ד. ח. צוגעשטעלט אין פאָרט קאַדיקס פאַר די אויפשטענדיגע אַ גרויסע צאָהל עראָפּלאַנען און 100 קוילען־וואַרפערס. די דייטשען האָבן דעם 17 ד. ח. צוגעשטעלט אַ שיף מיט קריגס־מאַטעריאַל.

ל אָ נ ד אָ ן, 20 (ספ. טעל.)

די בריטישע רעגירונג האָט צוליב הומאַניטאַרע טעמים זיך געווענדעט צו ביידע קעמפענדע צדדים אין שפּאַניען מיט דעם פאָרשלאָג אויסצוטוישען די זאַקלאַדניקעס און קודם־כל איבערפיהרען אין אַ זיכערן אָרט די פרויען - זאַקלאַדניקעס. די בריטישע רעגירונג איז גרייט צו געבען דערויף אהרע שיפען.

ל אָ נ ד אָ ן, 20 (ספ. טעל.)

די ענגלישע רעגירונג איז בעאונרוהיגט צוליב דעם, וואָס דייטשלאַנד, איטאַליען און פּאָרטוגאַל שלעפּען אָפּ מיט'ן ענטפער אויף דער סאָוויעטישער נאָטע וועגען זייער הילף פאַר די אויפשטענדיגע. די ענגלישע רעגירונג האָט געוואָלט צונויפרופען דעם נישט־אינטערווענץ קאָמיטעט אויף היינטיגע וואָך. צוליב דעם, וואָס ס'איז אָבער נישט אָנגעקומען קיין ענטפער פון די דערמאָנטע מלוכות האָט די זיצונג געמוזט אָפּגעלעגט ווערען.

דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע לאָרד פּלימוט האָט זיך געווענדעט מיט אַ בריף צו די מלוכות, אַז זיי זאָלען זיך צואיילען מיט'ן ענטפער.

ל אָ נ ד אָ ן, 20 (ספ. טעל.)

דער אָנפיהרער פון דער ליבעראַל־פּאַרטיי מאַיאָר אַטלי האָט זיך געווענדעט צום פּרעמיער באַלדווין מיט דער פאָדערונג תיכף צונויפרופען דעם פּאַרלאַמענט. אויף דער טאָג־אָרדנונג זאָל זיך געפינען די פראַגע וועגען שפּאַניען. דער פּרעמיער האָט נאָך נישט געגעבען קיין ענטפער אויף דער פאָדערונג.

די הערבסט - סעסיע פון פּאַרלאַמענט וועט געעפענט ווערען דעם 3 נאָוועמבער מיט אַ רעדע פון קעניג, דאָס וועט זיין די ערשטע רעדע פון קעניג עדוואַרד דעם 8־טען פון מאָמענט ווען ער איז אַרויף אויפ'ן טראָן.

דער אָרגאַן פון דער ליבעראַל־פּאַרטיי „דיילי העראַלד" און דער ליבעראַלער אָרגאַן „ניו קראָניקל" פאָרלאַנגען, אַז ענגלאַנד זאָל אַקטיוו אינטערווענירען לטובת דער שפּאַנישער רעגירונג.

פרעזידענט אזאנא ארויסגעפאהרען קיין בארצעלאנא

פּ אַ ר י ז, 20 (ספ. טעל.)

דער פּרעזידענט אַזאַנאַ איז נעכטען אַרויסגעפאָהרען פון מאַדריד קיין באַרצעלאָנאַ, מיט'ן פּרעזידענט זענען מיטגעפאָהרען עטליכע מיניסטאָרען. באַלד נאָכ'ן אָנקומען האָט דער פּרעזידענט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט גען. קאַמפּאַניס.

לויט ווי ס'חערצעהלען די קאָרעספּאָנדענטען וועט די גאַנצע רעגירונג פון מאַדריד אַריבערפאָהרען קיין באַרצעלאָנאַ.

נעכטען האָבען מעזאָלמ אין מאַדריד אַרעסטירט ווערען 1000 פרויען פון העכסטע טוער. די דאָזיגע פרויען זאָלען פענומען ווערען אַלס זאַקלאַדניקעס אין פאַל, ווען די אויפשטענדיגע וועלען בעלאַגערן די הויפט־שטאָט.

די פאָרטיפיקאַציע - אַרבייטען אין מאַדריד זענען שוין פערענדיגט געוואָרען. נעכטען האָט דער פּרעמיער קאַבאַלעראָ, וועלכער איז גלייכצייטיג הויפט אָנפיהרער פון די מיליטערישע כוחות אַדורכגעפיהרט אַן אינספּעקציע פון די פאָרטיפיקאַציעס - אַרבייטען אין דער גאַנצער שטאָט.

ס'זענען אויך פיאָנירענעגט געוואָרען די דינאַמיט־מינעס.

די גאַנצע מאַדרידער פּרעסע האָט פערעפענטליכט פּאָלגענדען בעפעהל פון דער מיליטערישער הויפט - אָנפיהרונג. די אָפּטיילונגען וועלכע קענען זיך נישט רוקען פאָראויס האָבען נישט קיין רעכט צו פערלאָזען זייערע פּאָסטענס און מוזען בעסער שטאַרבען, איידער זיך צוריקציהען באַטש אויף איין שריט".

ס ע ו ו י ל, 20 (ספ. טעל.)

די אויפשטענדיגע מעלדען, אַז אין מאַרש אויף מאַדריד האָבען זיי פערנומען די שטאָט אַלעקסאָס.

טעאטער פילהארמאניע נאַרוטאָוויטשאַ 20.
צווייטע גרויסע פרעמיערע!
לייען און געדענק! וואָד־רעפּערטואַר.
מוזיק, געזאַנג, טענץ!
טעאַטער פילהארמאניע יאַרומאָוויטשאַ 20.
היינט, מיטוואָך 21 9 אוונט
„איי ביגע מאמע" פרייזען — פון 54 גר. הנחות גילטיג
דאָנערשטאָג און פרייטאָג ווערט צוליב די קאָנצערטען נישט געשפּילט.
שבת, 24 ד. ח. 12 אַ זייגער פריהמאָרגען
„איי ביגע מאמע" פרייזען — פון 54 גר. ביז 1.50 זל.
שבת, 24 ד. ח. 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג
„אמעריקאנער ליטוואק" צום לעצטען מאָל! פרייזען — פון 54 גר. ביז 2.20 זל.
שבת 9 אוונט גרויסע פייערליכע פרעמיערע!
„מאטקע פון סלאבאדקע" אָפּערעטע אין 3 אַקטען.
20 נומערן געזאַנג — הערליכע נאָך נישט געזעהענע דעקאָראַציעס — פערגרעסערטער אָרקעסטער — קאַפּ.: דוד בייגעלמאַן מאָדערנע טענץ און קאָסטיומירונג.
בילעטען צו בעקומען אויף אַלע פאָרשטעלונגען אין קאַסע פון טעאַטער „פילהאַרמאָניע".

„לאגער פון מלוכה'שער טאט"
ווי אזוי זאל ארגאניזירט געווארען די נייע פארטיי פון פאלקאווניק קאץ

שוין א געוויסע צייט, ווי עס בעווייזען זיך אין דער פרעסע פערשידענע קלאנגען, וועגען די ארבײ־טען פון פולקאווניק קאץ. דעם הויפט־קאמענדאנט פון לעגיאניסטען פערבאנד איבער דער שאפונג פון א נייער פראהרעגירונגס לאגער, וואס זאל זיין גע־שטיצט אויף דעם אויטאריטעט פון גענעראל רידז־שמיגלי. די ארבייטען זאלען שוין איצט פערענדיגט ווערען און דער רעזולטאט זאל פערעפענטליכט ווע־רען דעם 11. נאוועמבער.

די נייע ארגאניזאציע זאל זיך רופען דער „לא־גער פון מלוכה'שער טאט", עווענטועל — „פער־באנד פון מלוכה'שער טאט"). דער דאזיגער לאגער זאל ארגאניזירט ווערען אויפען פרינציפ פון „פיה־רערשאפט" מיט דער בערוקזיכטיגונג פון די ספעציעלע בעדינגונגען פון פוילישען לעבען, וואס פליסען ארויס פון איהר געאגראפישער און ווירטשאפטלי־כער לאגע איהר בעפעלקערונגס דינאמיק, נאציאנא־לען צוזאמענשטעל א. אז. וו.

עס איז אויך בעוואוסט געווארען, אז דער נייער „לאגער" זאל בעקומען צו זיין דיספאזיציע „שויד־שטאפעטען" אין דער פארם פון אפטיילונגען, וואס זאלען האבען די אויפגאבע די אזוי גערופענע פער־זיכערונג פון דער נייער בעוועגונג. די דאזיגע אר־גאניזאציעס וועלען פארמירט ווערען אויף א מילי־טערישען אופן.

„אי.ק.צ." ברענגט פאלגענדע ווייטערדיגע פרטים פון ארגאניזאציע־פלאן פון דער נייער פארטיי.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, בעשטעהט דער בוי פון דער נייער פארטיי אויף פאלגענדען אופן:

די ארגאניזאציע מוז האבען א קאנסטרוקציע, וואס זאל גאראנטירען א פינקטליכע רעאליזאציע פון אלע פעראָרדנונגען פון דער „הויך אין דער פיהרער", זי מוז אלזא זיין א דיסציפלינירטע ארגא־ניזאציע, וואס האט א דייטליכע עקזעקוטיווע און בע־פעהלענדישע ליניע. אבער די ארגאניזאציע וועט אויך האבען קאמפעטענץ, דאס הייסט, אויפנאהמס צענט־רען און שטודיום - צענטרען. די עקזעקוטיוו צענט־רען זענען אונאפהענגיג פון קאמפעטענץ צענטרען.

אין דער ארגאניזאציע ווערט פעסטגעשטעלט דער פרינציפ פון דער פעראנטווארטליכקייט פון יחיד פאר דער גאנצקייט פון דער ארבייט פון די בע־זונדערע קעמערלעך. די קאמענדאנטען פון די בע־זונדערע ארגאניזאציע שטאבען, זענען פעראנטווארט־ליך פארן קאמענדאנט פון דער העכערער שטופע.

די ארגאניזאציע איז פערבונדען מיט דער אד־מיניסטראטיווער צוטיילונג פון דער מלוכה. דאס ניעדריגסטע ארגאניזאציע קעמערל וועט זיין דער פאוויאטאווער קרייז.

די בעזונדערע קעמערלעך האבען א בעגרענצ־טען צוזאמענשטעל און זענען ארגאניזירט אויף אזא אופן, אז יעדען אנטיילנעהמער זאל בעשטימט ווע־רען א דייטליך אפגעצייכענטע ארבייטס - געביט אויף דער נעגעבענער ארגאניזאציע שטופע.

דאס הויפט־קעמערל וועט בעשטעהן פון קא־מענדאנט פון הויפט־ראט, שטודיום־ראט און עק־זעקוטיווע.

דער הויפט־ראט בעשטימט צוזאמען מיטן קא־מענדאנט די פרינציפיעלע ריכטליניען פון ארויס־פיהרען די שטודיומס פארן ראט. די רעזולטאטען ווערען צוגעשטעלט אלס א מיינונג, דורך דעם הויפט־ראט, דעם קאמענדאנט, וועלכער פעראָרדענט דאס אויספיהרען דער עקזעקוטיווע.

א נידריגער ארגאניזאציע־שטופע, ד. ה. די וואיעוואדישע שטופע, די פאוויאטאווע האט אנשטאט א שטודיום־ראט דיסקוסיע - קלובען. די לייטונג געפינט זיך אין די הענד פון קאמענדאנט פון קע־מערל.

די ווייטערדיגע פרטים בעציהען זיך צום אופן פון אדורכפיהרען די אקציע, אויסוואהל פון מענ־שען, אויסבילדונגס - קורסען א. אז. וו. א. אז. וו. די פראיעקטען בעטאנען דייטליך, אז דער הויפט־אנפיהרער פון דער ארמעע, וועלכער איז דער פרינ־ציפיעלער דיספאזיציע - צענטער, איז דער דעצי־דירענדער פאקטאר פאר דער גאנצער ארגאניזאציע. דער אדמיניסטראטיווער מלוכה - אפאראט איז מע־טיג אונאפהענגיג, פשוט אויף אנדערע שינעס.

בעזונדערס א סך אָרט ווערט געווידמעט אין דער פראיעקט דעם הויפט - קעמערל פון „לאגער פון מלוכה'שער טאט".

דער קאמענדאנט פיהרט אן מיט דער גאנצער ארגאניזאציע ארבייט ער איז פארזיצענדער פון הויפט־ראט און דירעקטער אנפיהרער פון דער גאנצ־קייט פון הויפט קעמערל.

דער הויפט־ראט איז דאס העכסטע ארגאניזא־ציע קעמערל, וואס איז דירעקט אונטערגעווארפען דעם קאמענדאנט, וועלכער איז זיין פארזיצענדער. צו די אויפגאבען פון ראט געהערען: 1) בעטראכ־טען און עווענטועל בעשטעטיגען יעדען מין איניציא־טיוו, וואס ווערט צוגעשטעלט דורך דעם שטודיום ביורא, 2) איבערשיקען אין שטודיום - ביורא פרא־גען און פראבלעמען, וואס פאדערען א געוויסע ווי־סענשאפטליכע אדורכפיהרונג, ווי אויך די ענטגיל־טיגע מיטונג וועגען די פראיעקטען, וואס ווערען צו־געשטעלט דורך דעם קאמענדאנט, 3) נאך אמאל בעטראכטען און בעשטעטיגען אויספיהר פראיעק־טען פון שטודיום - ביורא, 4) בעשטעטיגען דעם בו־דזשעט און די רעכענונגען פון דער ארגאניזאציע.

די אויפגאבע פון דער עקזעקוטיווע איז די דירעק־טע רעאליזירונג אין געביט די אויפגאבען, וואס ווער־ען אמפוילען געווארען דורך דער הויפט-קאמענ־דאנט, עווענטועל די דירעקטיווען פון הויפט־ראט, וואס זענען איבערגעגעבען אויספיהרען דורך דעם קאמענדאנט.

דער פראיעקט רעדט ווייטער ארום דאס אזוי גערופענע צענטראל - ביורא פאר פראפאגאנדע, וועלכען עס אונטערליגען: 1) דאס ארגאניזאציע, ביורא פאר דער פראפאגאנדע - אקציע אין לאנד און אויסלאנד, 2) מלוכה'שער טוריסטען־אמט און די ליגע אונטערשטיצען די טוריסטיק צו וואס דער פראיעקט גיט צו ווי עס זעהט אוים א גרויסע בעדייטונג אין צוזאמענהאנג מיט די מעגליכקייטען צו ארגאניזירען מאסען צוזאמענפאהרען, מאניפעס־טאציעס א. אז. וו.

די אינסטיטוציע, וואס איז בעזונדערס אויסגע־שטעלט אין פראיעקט איז דער הויפט־ראט פון שטו־דיום און דאס ביורא פון שטודיום.

דאס איז חוץ העכסטער קאמפעטענץ צענטער אין ארבייטס ארגאן פון „פיהרער". איהר הויפט־אויפגאבע איז צוצוגרייטען עלעמענטען צו דער קאנסטרוקציע פון מלוכה - פלאן און האט צוגריי־טען דעם פלאן אליין. דער הויפט־ראט קאארדינירט ווירטשאפטליכע פארשונגס - ארבייט, פיהרט אדורך אפסערוואציעס און קריטישע אפשאצונגען אויף די ווירטשאפטליכע, קולטורעלע און ארגאניזאציאנעלע געביטען.

דער הויפט־ראט האט אן אייגענעם אויספיהר־אפאראט אין בודזשעט. דער פרעזעס ווערט נאמי־נירט דורך דעם גענעראל־אינספעקטאר פון דער ארמעע און אין איהם אונטערווארפען. דאס אדמי־נישען זיך פון אויספיהר - פאקטארען אין דער ארבייט פון הויפט־ראט, איז נישט פאראויסגעזעהען. דער הויפט־ראט בילדעט אלזא אן ארבייטס־קעמערל, אונאפהענגיג פון עווענטועלען רעגירונגס - שעפ אין אונטערגעווארפען דירעקט דעם העכסטען רעגירענדען פאקטאר.

עס איז אינטערעסאנט, אז אין דייטשלאנד אינ־טערעסירט מען זיך שטארק מיט דער גרינדונג פון „לאגער פון מלוכה'שער טאט".

דער קארעספאנדענט פון „בערלינער טאגעבלאט" מעלדעט זיין צייטונג, אז דעם 11. נאוועמבער וועט דעם גענעראל רידז־שמיגלי איבערגעגעבען ווערען דעם מארשאלעק טיטעל. די צייטונג גיט צו, אז נאכ'ן עם ווי עס וועט אדורכגעפיהרט ווערען די ארגאניזאציע פון נייעם לאגער וועלען אויסגעשריבען ווערען נייע וואהלען צום סיים און סענאט אויפען יסוד פון א נייער וואהל - ארדינאציע. לויט דער זעלבער צייטונג זאל אויך פארקומען א רעגירונגס-ענדערונג.

פון דער פראנצויזישער פרעסע
ווער איז שולדיג אין דער נייער בעלגישער פאליטיק?

בעלגיען און פראנקרייך ! — דאס איז די פרא־גע, וועלכע אלע פראנצויזישע צייטונגען דיסקוטי־רען איצט דעם פאקט פון בעלגיענס אוועקגעהן... מען פרעגט : ווער איז שולדיג אין דעם ? — די רעכטע צייטונגען שרייבען : — שולדיג איז דער פראנצויזיש - סאוויעטישער אפמאך. ניין ! — ענט־פערן די לינקע : — שולדיג איז דער פאשיזם ! — ניין ! — דער פאלקס־פראנט האט אפגעשטויסען בעלגיען. האנרי דע קעריליס שרייבט אין רעאקציא־נערען „עקא דע פארי".

דער פאלקס פראנט מאכט א ליידיגקייט ארום פראנקרייך.

זשאן פיא ענטפערט דערויף אין ראדיקאלען „עווור":

„עס איז שווער זיך פארצושטעלען א גרעסערע נעץ פון פאלשע אמת'ן, ווי דאס וואס דע קעריליס האט געבעטען פארגעשטעלט.

„די ליידיגקייט ארום פראנקרייך ? — דוכט זיך, אז אין זשענעווע האט מען גארנישט געזעהן קיין שום ליידיגקייט ארום פראנקרייך, גאר פער־קעהרט, מען האט גאר געזעהן, אז נאך די לעצטע אינטערווענציעס פון ליאן בלום און איוואן דעלבאס איז דער באנד ארום פראנקרייך פער־שטארקט געווארען.

אבער דע קעריליס באזירט זיין חדייסטע ער־קלערונג אויף די בעשלוסען וועלכע בעלגיען האט לעצטענס אנגענומען.

לאמיר נאר לאזען פאר בעלגיען איהרע אי־נערליכע מאטיוען וועלכע האבען געבראכט צו די בעשלוסען אבער אויב מען נעהמט זיך צו די סי־בות פון אינטערנאציאנאלען כאראקטער, האלטען מיר, אז דאס אלעס וואס קומט איצט פאר איז נאר א בעצאהלונג אויף וועלכער מען האט זיך גע־קאנט ריכטען צוליב דער פראנצויזישער פאליטיק פון 1935 — צוליב דער אויסערן פאליטיק פון פיער לאוואל, און עס איז ווירקליך נישטא קיין ליכטערע זאך ווי דאס צו בעווייזען.

פאול באנקור דער געוועזענער אויסערן מיניסטער האלט, אז דער אמתער קרבן איז דער „פעלקער־בונד", און „פארי סאָאר" שרייבט פאל באנקור אז שול־דיג אין דעם איז דאס, וואס מען האט ביז איצט צופיל מאל פארגוואלדיגט די רעכט פונם פעלקער־בונד.

די קעניגין אין דעם פאל איז דער פעלקער־בונד, די דעמאקראטישע קעניגין פונקט ווי דאס קע־נגליכע פאָרל וועלכעס איז געגנגענען איהר אר־מעי אינם צוריקציונג און האט זיך העראאיש פער־טשעפעט אינם לעצטען שטיק פון זייער פעטער־מענער ערד. וואס פארא האפנונגען האט מען דען נישט געלעגט אויף דעם פעלקער־בונד איינער מא־מענט ווען די בלוטיגע פעלקער האבען בעמיהט זיך צו בעגרעניצען זייער סובעריניטעט לטובת דעם אינטערנאציאנאלען ארגאניזם און וויפיל מי האט מען געמאכט כדי צו פערזארגען די קאלעק־טיווע זיכערקייט דורך זייער קאלעקטיווער בעטיי־ליגונג אינם קאמף געגען אנפאלער ! — און ווי־פיל אנטוישונגען האט דער פעלקער־בונד זייט עטליכע חדשים. און די לעצטע אנטוישונג מיט בעל־גיען — איז גארנישט די קלענסטע !

אפילו דער קאטוילישער ארגאן „לא קרואַ" קען נישט פערשטעהן די האלטונג פון די בעלגישע קא־טוילקער —

בעלגיען וויל בלייבען אומאבהענגיג דאס איז איהר רעכט און דאס איז אפילו איהר פליכט. אבער זי ווייסט דאך גאנץ גוט, אז נישט פאריז און נישט לאנדאן חלומען נישט און וועלען נישט בעדרא־הען איהר אומאפהענגיגקייט. בעלגיען ווייסט אויך אז אן אטאקע פון איהר מעכטיגען מזרח־שכן וועט קענען אפגעשטויסען ווערען נאר מיט דער הילף פון פראנקרייך און ענגלאנד. און דאך פראקלא־מירט זי דורך די ליפען פון איהר קעניג : „קיין שום אונאנס נישט אפילו נישט קיין בלויזע דע־פענסיווע". הייסט דען דאס נישט פשוט איבער־טרייבען די ווידערשטאנדסקראפט פון א קליינער מלוכה ?

דער בעקאנטער פובליציסט עמיל בירע פאלט אן סיי אויף דער רעכטער אפאזיציע סיי אויף דער רעגי־רונג. בירע — שרייבט ער אין „אָרדר" — האבען נישט קיין פאליטישע ליניע —

אונזערע מיניסטארען זענען געבליבען פריאנ־דסטען און אין דערזעלבער צייט זעצען זיי פאר באראטום פאליטיק חדעצו קומען נאך צו די טרויסע פינאנציעלע און עקאנאמישע פערלוסטען פאר וועלכע אויסלאנד מאכט פעראנטווארטליך די רע־גירונג און דאס נעהמט ביי איהר צו דאס לעצטע ביסעל אויטאריטעט וועלכע די רעגירונג וואלט נאך געקענט האבען פון דער רוהמפולער פערגאנ־גענהייט פון פראנקרייך.

וואס מען זאל נישט זאגען, האט דאך נאך אונ־זער לאנד גוטע קארטען אין דער האנד.

און דא קומען ביטערע פארוואורפען פון דעם רעכטען פובליציסט אויפען אדרעס פונם פראנצוי־זישען קאפיטאליזם און דער פראנצויזישער רעכטער פרעסע —

אבער דאס געלד איז אויף היטלערס זייט. און די פרעסע אויף דער זייט פונם געלד.

פאר דעם מאטען" קומט אלע צרות פונם פראנ־צויזיש - סאוויעטישען פאקט.

אזוי ווערט מיט יעדען טאג פארטגעזעצט די פינסטערע ווירקונג פונם פראנצויזיש - סאוויעטי־שען פאקט. צוליב איהם האבען מיר דעם צוזאמענ־פאל פונם לאקארנא־טראקטאט פון דעם שטאנד די אויפלעבונג פון דער דייטשער מיליטעריזשער מאכט די דערנעהנטערונג צווישען איטאליען און דייטשלאנד; צוליב דעם פראנצויזיש - סאוויעטי־שען טראקטאט, האבען מיר שוין היינט די שנאה פון די ציקונפטיגע יורשער פון שפא־ניען און איצט דאס אפזאגען זיך פון בעל־גיען פון דער אליאנס; מארגען וועלען מיר צוליב דעם רוסיש - פראנצויזישען פאקט דערפיהרען דערצו אז ענגלאנד זאל אונז פערלאזען ווייל זי האט דאך קיין שום סיבה נישט צו וועלען אז די פעסט זאל זיך פערשפרייטען איבער אייראפע.

וועה חדיי מאל וועה איז צו די וועלכע הא־בען צוגעגרייט דעם פערשאלטענעם פאקט וועלכע האבען איהם אונטערגעשריבען און וועלכע פרע־טענדירען איהם פארטצוזעצען...

דער רעאקציאנערער סענאטאר האנרי לעמערי, וועלכער האט זיך שוין געזען לעבעדיג געמאכט מיט זיינע אנפאלען אויף דער רעגירונג פון פאלקס־פראנט איז נעכטען ארויס מיט א נייער אטאקע אויף לעאן בלומען, אין דער „ליבערטע" זאגט ער :

נישטא קיין שום אקט פון בלומס אויסערן־פא־ליטיק, וועלכער זאל נישט זיין אין ווידערשפרוך מיט די נאציאנאלע אינטערעסען. דאס פערקנעכטען זיך צום באלשעוויזם האט שוין דערווייטערט פון אונז איטאליען, דאס נייע שפאניען, רומעניען און די צענטראל מלוכות. דאס וועט מארגען דערווי־טערען פון אונז ענגלאנד, מוז מען דען געהן ביז צום קאמפלעטען צוזאמענבראך, כדי די פראנצוי־זען זאלען פערשטעהן זייער משוגעת און זייער אומגליק ? — וועלען זיי נאך לאנג קענען בליי־בען אונטער'ן יאך פונם פאלקס-שונא נומער 1 ?

י. סקי.

דער פאל אסטערבלום אין די קאמענטארען פון „ראבאטניק"

דעם 16. אקטאבער איז אין ווארשאווער ש. יונ־געריכט פארגעקומען דער פראצעס פון דער סטו־דענטקע צביה אסטערבלום. וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין „בעליידיגען דאס פוילישע פאלק".

בעת אפנעהמען די פערסאנאליען פון דער אנ־געקלאגטער, האט זי אויף דער פראגע פון ריכטער לעוויצקי, צו וועלכער נאציאנאליטעט זי געהערט, געענטפערט, אז זי געהערט צו דער פוילישער נא־ציאנאליטעט. דער ריכטער לעוויצקי האט דעם דאזי־גען ענטפער קוועסטיאנירט, ערקלערענדיג, אז זי איז דאך א יודישקע, האט זי געענטפערט אז זי פיהלט זיך אלס צוגעהעריג צו דער פוילישער נא־ציאנאליטעט. בעת דער דעבאטע, וואס איז ענטשטא־נען ארום דער פראגע צווישען ריכטער און דער פער־טיידיגער, האט זיך אויפגעהויבען פון זיין א ט דער ווייצע־פראקוראטאר נאווימאוויטש און ערקלערט אין זיין אייגענעם נאמען און אין נאמען פון דער פרא־קוראטור, אז די אנגעקלאגטע האט נישט קיין רעכט צו געהען צו דער פוילישער נאציאנאליטעט.

אין שייכות מיט דעם דאזיגען אינצידענט האט דער נעכטיגער „ראבאטניק" פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל פון יוזעף ליטאאווער, אין וועלכען דער אויטאר זאגט צווישען אנדערע'ם פאלגענדעס :

„אזא פאל איז בכלל אין פוילען ביז־איצט נישט געשעהען, אלע אמטען און רעגירונגס - אינסטיט־ציעס האבען אנגענומען די ערקלערונגען פון די בירגער וועגען זייער נאציאנאליטעט, אויב עס זענען ענטשטאנען שטריטיגקייטען, איז עס געווען נאר דאן, ווען עס האט זיך געהאנדעלט צו בעקומען די פוילישע בירגערשאפט.

די שטעלונג פון ריכטער לעוויצקי איז נאך צו־ליב אנ'אנדערע סיבה מערקווירדיג. שטעלענדיג די פראגע איז דער ריכטער, קענענדיג דאס פראבלעם געווען צוגעגרייט אויף איינע פון די צוויי ענטפערס: ענטוועדער די אנגעקלאגטע וועט זאגען, אז זי איז א יודישע, אדער זי וועט ערקלערען, אז זי איז א פאלקע. אויב ער האט אלזא פון פריהער אוים איינ־געשלאסען דעם ענטפער אין די גרעניצען פון אנער־קענען זיך נאר צו דער יודישער נאציאנאליטעט, אויסשליסענדיג די מעגליכקייט פון דער אנגע־קלאגטער צו דער פוילישער נאציאנאליטעט, צו וואס האט ער בכלל געשטעלט די פראגע.

צי האט ער דאס געטון מיטן ציל אדורכצו־פיהרען א דיסקוסיע אויף דער ראסען - טעמע? צו דעם זענען דאך נישט בערופען די געריכטען. און אפשר איז שוין דער ענין געווען פריהער צו־געגרייט און דעריבער האט דער פראקוראר אנגע־געבען אנ'ערקלערונג נישט נאר „אין זיין אייגענעם נאמען, נאר דווקא אין נאמען פון דער גאנצער פרא־קוראטור ?" צי זאל אלזא דער פראצעס פון צ. אסטערבלום זיין אן אנהויב פון אריינפיהרען אין פוילען געוויסע ראסען־געזעצען פון א שכנ'ישער מלוכה? דער ענין איז זעהר וויכטיג און דארף ווי אמגיכס־טען אויפגעקלערט ווערען מיט אלע קאנסעקווענצען פאר די פערזאנען, וועלכע האבען עווענטועל איבער־שריטען זייערע אפיציעלע בעפולמעכטיגונגען. די מיינונג פון ריכטער לעוויצקי קען עווענטועל בעטראכט ווערען פאר א פערזענליכע מיינונג, נישט אפיציעל, וואס איז פריוואט ארויסגעזאגט געווארען אויפן ראנד פון פראצעס. אבער די ערקלערונג פון פראקוראטאר איז דאך געווען אנ'אפיציעלע".

צום דאזיגען ארטיקעל גיט נאך צו די רעדאק־ציע פון „ראבאטניק" פון זיך פאלגענדעס :

„מיר סאלידאריזירען זיך פולשטענדיג מיט די ווערטער פון חבר ליטאאווער. האבען דאך די הערן לעוויצקי און נאוואמאוויטש (דער לעצטער אפילו אין נאמען פון דער גאנצער פראקוראטור) קוועסט־יאנירט [illegible] די פוילישקייט פון פעליקס פערל, שמעון אשקענאזי, הערמאן דיאמאנד, פון הונדער־טער מענשען, וואס זענען געפאלען פאר דער אונ־אפהענגיגקייט אין דער קריגס - ארגאניזאציע פון פ.פ.ס., אין די לעגיאנען, אין יאהר 1920, פון א סך לעבעדיגע פאלאקען געשטראָפט, וואס ארבייטען אויף די פערשידענסטע געביטען פון פוילישען לע־בען ביז אפיצירען קארפוס איינשליסליך.

מיר ווייסען, דאך נישט האט זיך פלוצלונג א געריכטס־זאל בעוויזען די „ראסען"־טעאריע. פונקט אזוי אין דייטשלאנד איז זי מיט איינע יאהר צוריק ארויסגעטרעטען אין פערשידענע ערטער. איינצי־גווייז, בלומרשט צופעליג, ביז זי האט זיך פערוואנ־דעלט אין אנ'אפיציעלע דאקטרין.

אבער זאלען די הערן לעוויצקי און נאוואמאוויטש זיך אפגעבען א חשבון. אז פיל, זעהר פיל פאלאקען פון „ריינסטען ראסען־בלוט" ווארפט אפ מיט אויפרעגונג דאס קנעכטישע איינזאפען די אי־דעען און בעגריפען פון א פרעמדער מלוכה".

מיר פערשטעהען זעהר גוט, אז פאר צביה אסטער־בלום און איהר גלייבען, איז דער דאזיגער ווינקעל וועגען איהר נאציאנאליטעט געווען זעהר נישט אנ־גענעהם, אפשר נאך אונאנגענעהמער ווי די גאנצע בעשולדיגונג אליין, אבער דאך מוזען מיר אנערקענען, ריכט, פערשטעהט זיך מיט געוויסע בעווארעניש: — דעם ריכטער לעוויצקי, ווען ער ערקלערט אז: „מען קען זיין א פאלאק און פיהלען זיך אלס יא־פאנער, אבער די אפשטאמונג קען מען נישט ענ־דערען".

וואס שייך, אז „פונקט אזוי האט עס זיך אנ־געהויבען אין דייטשלאנד" איז זעלבסטפערשטענד־ליך, אז דארט, וואו עס הויבען זיך שוין אן אידיא־טישע חקירות וועגען „העכערע" און „נידעריגערע" ראסעס, מוז שוין אלס קאנסעקווענץ קומען רעכט־בעגרעניצונגען און אנטרעכטיגונגען. פון דער פראק־טיק ווייסען מיר אבער, אז צו די רעכט בעגרעני־צונגען און עקסטערמינאציע זענען גארנישט „נויטיג קיין פלפולים וועגען „מעהר וויכטיגקייט" אדער „מינדערווערטיגקייט" פון די ראסעס און דער גאנ־צער ענין האט ביי אונז אפשר נאר א „רעקלאמאטי־ווען" כאראקטער. אויך אין דער ראסען־טעאריע קען מען גאנץ גוט אדורכקומען....

אין דער אַלט־שטאָט פון ירושלים אין איצטיגער צייט

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

נישט פיל זענען די פּאַסאַזשירען, וואָס פאָהרען אַראָפּ אין דער אַלט־שטאָט מיט דעם אויטאָבוס, וועלכער האָט אָנגעהויבן צו פונקציאָנירען אין דער צייט פון די אונרוהען. אַ ייד פון אַלטען ישוב אָנגעטון אין אַ סאַמעטענער סאָליאַפּע מיט אַ ברייטען רבנישען קאַפּעלוש, א טוריסט מיט אַן אָפּגעהאָנגענעם פאָטאָגראַפישען אַפּאַראַט, א יודישע פרוי, וועלכער'ס בולט'ע און ענגליכע געזיכטס־צוגען זאָגען עדות, אַז איהר פאַמיליע האָט לאַנגע דורות פערבראַכט אין גריכענלאַנד — און מיין בעגלייטערין, א יונגע פרייליין, אַן אַרבייטערין פון סאָציאַלער הילף ביי דער יודישער קהלה אין ירושלים.

אונטער'ן שוץ פון אַן אַראַבישען פּאָליציאַנט האָבען מיר דורכגעמאַכט דעם דאָזיגען תהום פון יפו'ער גאַס, וועלכע האָט שטענדיג אַזוי געברויזט פון בעוועגונג און לעבען. אין דער שטרייק־צייט איז אלץ געווען ווי אָפּגעשטאָרבען, די געוועלבער וועלכע זענען אַממעהרסטען אַראַבישע, זענען געווען געשלאָסען און זעלטען וואו מען האָט געזעהען א ייד. מיר זענען אַרומגעפאָהרען אין די אַנטיקע מויערען, דורכגעפאָהרען דעם אַרמענישען קוואַרטאַל, וואו עס געהט אין דרויסען א לעבהאַפטער האַנדעל, זיך פערנומען אין אַ שמאָל געסעל צווישען הויכע, געמויערטע פאַרקענעס פון ביידע זייטען און ענדליך זיך געפונען אויף א ברייטע'ן פּלאַץ, וואו עס קלאַפּט פרעהליך אַן אַראַבישע [illegible] פאַבריק, דאָ זענען מיר אויסגעשטיגען און זיך געלאָזט געהען אין דעם באַהעסטען יודישען קוואַרטאַל.

איך בין איבעררַאַשט פון דער גרויסער בעוועגונג דאָ. מיר איינוואוינער פון די מאָדערנע שכונות אין ירושלים, וועלכע די אַלט־שטאָט דינט נאָר אלס אַ שטיק עגזאָטיק און אלס אַן אינטערעסאַנטער אויספלוג אין דער נאָרמאַלער צייט, וואָס ווייסען מיר פון דעם טאָג־טעגליכען שווערען לעבען און ראַנגלען זיך פון די פערשידענע יודישע אָריענטאַלישע עדות, וועלכע האָבען דאָ, צווישען די אור־אַלטע מויערען פון ירושלים, אין די פינסטערע, שמאָלע און שמוציגע געסלעך געפונען זייער פּלאַץ? וואָס ווייסען מיר פון זייער לעבען און פון זייערע ליידען? איך געה אַריין אין א [illegible] שפּראַך מיט עטליכע פון זיי. נור די „אשכנזים" — זאָגען זיי זענען פון דאָרטען אַנטלאָפען, באַלד אין די ערשטע טעג פון די אונרוהען. „ווייל זיי זענען רייכע סוחרים און האָבען געהאַט געלד און אויסער דעם נאָך א סך קרובים און פריינד אין דער נייער שטאָט. אָבער מיר זענען אָרים און עלענד, וואו זאָלען מיר געהען?"

די עטליכע געסלעכער אין דער יודישער געגענד און רחוב החב"ד זענען אָפען און עס פיהרט זיך דאָ א לעבהאַפטער האַנדעל. [illegible] טויזענד נפשות געפינען זיך דאָ אויף דעם קליינעם שטח אין די ענגע הויפען מיט די פינסטערע לאַנגע דורכגענג, ווי נעבען שמוציגע פינסטערע וואוינונגען, ווערט דאָס אויג אָפט פלוצלינג איבעראַשט פון א בלאַנק־געוואַשענעם הענגעם שיין־פּלאַסטער, בלומלעכען, פרישען קאַלך און בלומען־טעפּ, וואָס דינען אלס אַריינגאַנג צו א [illegible] צירטען צימער. אין די געוועלבער גופא זעהט מען דאָרט זיצען אויף'ן אָריענטאַלישען שטייגער, די פיס הינטער זיך, אַראַבער, וועלכע שמועסען זיך גאַנץ געמיטליך מיט די יודישע איינהאָבער, ספרדישע, אָדער קורדישע יידען — א [illegible], אַז שנאה און די העצע, וואָס [illegible] אָפט צווישען די מויערען געפיהרט, האָט נאָך ביז איצט נישט אויסגעלאָזען פריינדשאַפט־געפיהלען און שכנה'שע בעציהונגען פון לאַנגע יאָהרען. אָבער נאָר אַביסעל ווייטער פון דאַנען, דאָרט, וואו עס ענדיגט זיך די יודישע גאַס און עס איז אָפּגעצוימט דורך א פּאָליציי־וואַך, דאָרט שטייען נישט מעהר די טראַדיציאָנעלע פריינדשאַפט־בעציהונגען. דאָרט לויערט דער טויט אויף דעם יודישען דורכגעהער פון יעדען ווינקעל און יעדען טריט און שריט.

די „חורבה" (אַן אַלטע שוהל) האָט מיט זיך פערוואַנדעלט א מחנה פליטים, פון די אַלטע, וועלכע זענען אַנטלאָפען פון די שכנה'שע גאַסען, וואו זיי האָבען געוואוינט מיט יודען און אַראַבער. זיי ליגען דאָ שוין חדשים לאַנג, זקנים און קינדער, וואַלגערען זיך אויף אַלטע אָפּגעריסענע מאַטראַצען, וועלכע דינען ביי טאָג פאַר טיש און ביינאַכט פאַר א געלעגער. דאָ עסט מען דאָס אָרימע מאַלצייט אויף פערוויכערטע פלעקען, דאָ און דאָרט וואַשט מען וועש, עס [illegible] זיך ריחות פון עסענווארג און שמוציגע יין־וואַסער און איבעראַל וואַלגערן זיך באָרוועסע קינדער.

אין אַ זויבערערען ווינקעל, אויף א קליינע פאַרביגע דעק זיצט א ריין־געקליידעטע יונגע פרוי מיט א פערבונדענעם קאָפּ, זי רעדט עפּעס צו מיר אויף איהר פרעמדער שפּראַך, אָבער עס איז נישט נויטיג איך זאָל זי פערשטעהן. די טרעהרען, וועלכע גיסען זיך איבער די צוקניישטע באַקען דערצעהלען אַלעס...

אין דעם שפּיטאָל „משגב לדך", וועלכער בעדינט די אַלט־שטאָט און וועלכער האָט אין מיין פאָרשטעלונג שטענדיג געלעבט אלס עפּעס א „הקדש", אלס א גרויע געביידע מיט טונקעלע צימערען, בין איך איבעראַשט פון דער העלקייט, פון דער שניי־ווייסער בעטגעוואַנט, פון דער אַלגעמיינער זויבערקייט און פון דער יונגער בלאָנדער שוועסטער, וועלכע רעדט אַזוי נישט פּראָפעסיאָנעל, אַזוי בערוהיגענד ווייך צו דער אַלטער קראַנקער יודישער פרוי.

פון דעם דאָזיגען שפּיטאָל, וועלכער ווערט אויסגעהאַלטען פון דער ספרדישער עדה און איז דער עלטסטער אין ירושלים, האָבען פריהער, אין דער גוטער פרידענסצייט געגאַסען הילף אויך נישט־יודישע איינוואוינער פון דער אַלט־שטאָט. פיל אַראַבישע בירגער זענען דאָ געקומען אויף דער וועלט, הונדערטער האָבען דאָ געראַטעוועט זייער אויגענליכט, אָבער בעת די אונרוהען איז דער דאָזיגער שפּיטאָל אַרומגערינגעלט געוואָרען מיט האַס און אין דער פינסטערניש פון דער נאַכט איז ער בעהאָגעלט געוואָרען מיט קוילען.

די מחנה יודען אין דער אַלט־שטאָט מיט זייער פרעמד־שפּראַכיגקייט און לעבענס־אַרט, מיט זייער אָבגעשטאַנענקייט און אָבערגלויבען, מיט זייער אָרימקייט און אונוויסען — גאַנצע וועלטען שיידען זיי אָב פון אונז. אָבער צי זענען מיר דען נישט אומשטאַנד, ביי א שטאַרקען ווילען צו דערנעהנטערען צו זיך און אויפצוהויבען די דאָזיגע עלענדע און געפאַלענע פון אונזערע ברידער און שוועסטער? צי זענען מיר דען נישט אימשטאַנד ביי א פערשטאַרקטער טעטיגקייט איינצוטראָגען מעהר געזונד און לעבענס־פרייד אין די דאָזיגע ענגע גרויע וואוינונגען? צי זענען די דאָזיגע יודען נאָר א לאָקאַלער פּראָבלעם. איבערהויפּט איצט, ווען די קליינע מחנה שטעלט מיט זיך פאַר אַן איינזאַם אינזעל אַרומגערינגעלט פון בייזע כוואַליעס און די בלוטיגע פויסט איז אויפגעהויבן און דראָהט איבער זייערע קעפּ?!

אין דעם שווער'ען מאָמענט פאַר'ן ישוב אין א"י האָט זיך ערנסט [illegible] צי איז דען נישט א פּראָבלעם פאַר'ן כלל יודענטום אָט דער דאָזיגער קיבוץ־גליות, וועלכער האָט געפונען זיין פּלאַץ צווישען די אור־אַלטע מויערען פון ירושלים?!

(יט"א) דבורה לאַראָווער

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

פּאָליציאַנט: — וואָס טוט איהר דאָ?

פערדעכטיגער: — מיט אַ צוויי וואָכען צוריק האָב איך געפונען אַ שליסעל אין דער געגענט, און איצט, וויל איך עס צופּאַסען צו אַ טיר, כדי איך זאָל וויסען וועמען איהם צוריק אָפּצוגעבען

* * *

איינער האָט זיך גע'שמד'ט צוליב קאַריערע. דערנאָך האָט ער זיך פערענטפערט פאַר אַ רב, זיינעם אַ קרוב, אַז מעהר פון דעם ביסעל טויף־וואַסער ווייסט ער נישט. ער איז ווייטער פערבליבען דער זעלבער נישט־פרומער יוד ווי פריהער.

האָט איהם דער רב געענטפערט:

— ווייסט דאָך, יודען זענען געגליכען צו זאַמד, (כחול הים). נעהמט זאַמד און טוט דערמיט, וואָס איהר ווילט, בלייבט עס אַלץ זאַמד. גיסט אָבער צו אַביסעל וואַסער, און ס'איז שוין בלאָטע...

* * *

— קעלנער, ס'איז דאָ אַ פליג אין מיין זופּ.

— נישט געזאָרגט, זי קען שווימען.

טראַגעדיעס אויפ'ן ים
ווען אַ שיף הויבט אָן זינקען און ס'ווייזט זיך נישט קיין רעטונג

וואָס קאָן נאָך זיין שרעקליכער ווי אַ טראַגעדיע אויף'ן ים, ווען א שיף מיט פּאַסאַזשירען ווערט פערקריפּעלט אינמיטען ים און זי הויבט אָן צו זינקען?

צענדליגער אַזעלכע שטילע ים טראַגעדיעס שפּילען זיך אָפּ יעדעס יאָהר און מען דערוויסט זיך קיינמאָל נישט וועגען זיי.

גאַרלאַנד ראָטש, א יונגער אַמעריקאַנער מאַטראָס, וועלכער האָט איבערגעלעבט אַזאַ מין טראַגעדיע, איז איינער פון די ווייניגע, וועלכע האָבען בעוויזען צו ראַטעווען זיך, נאָכדעם ווי ער האָט שוין אויפגעגעבען די האָפנונגען צו דערזעהען ווידער אַמאָל לאַנד, און ער שילדערט מערקווירדיגע איינצעלהייטען וועגען זיינע איבערלעבונגען אין א בריף וואָס ער האָט געשיקט צו זיין מאַמען.

ראָטש איז געווען אַן אָפיציר אויף א קליינע פראַכט־שיף וואָס האָט געהייסען „אַדמיראַל קלאַרק".

די שיף איז אַריינגעפאָהרען אין אַ שרעקליכען שטורעם. דאָס קליינע שיפעל איז געשליידערט געוואָרען פון די כוואַליעס ווי אַ לייכט שפּענדעל. פיל מאַטראָזען זענען אַרונטערגעשווענקט געוואָרען אין ים אַריין, און זיי זענען אומגעקומען. די מאַנשאַפט האָט אָנגעפיהרט א קאַמף, געפּרובט אויסצופּאָמפּען דאָס וואַסער וואָס האָט געהאַלטען אין איין שטראָמען אין שיף. די פּאָר רעטונגס־שיפלעך זענען אַרונטערגעשווענקט געוואָרען אין ים אַריין. אַ טייל פון דער מאַנשאַפט האָט בעוויזען אָנצוטון די רעטונגס גאַרטלען, — דער איינציגער רעטונגס־מיטעל וואָס איז פערבליבען. אָבער אַנדערע האָבען אפילו נישט געקענט קריגען זייערע רעטונגס גאַרטלען, ווייל זיי האָבען זיך געפונען אין די קאַיוטעס און די קאַיוטעס זענען שוין געווען פערפלייצט מיט וואַסער און מען האָט נישט געקענט אַרונטערלאָזען זיך אַהין. ווען די שיף איז שוין געווען דריי פערטעל אונטערן וואַסער האָט דער קאַפּיטאַן געהייסען אַלעמען אַרויף אויף דער אויבערשטער דעק און איבערשפּרינגען פון דאָרט. אָבער פּלוצלונג האָט די שיף אַ טרייסעל געטון זיך און האָט זיך איבערגעקעהרט מיט'ן נאָז אַרויף. דאָס הייפעל מאַטראָזען האָט בעוויזען צו ראַטעווען זיך, אָבער די מעהרסטע זענען פערשלעפּט געוואָרען אין ים אַריין און האָבען געזונקען מיט דער שיף.

ראָטש און אַ צווייטער מאַטראָס מיט'ן נאָמען דזשאָנסאָן, האָבען בעוויזען אָפּצושווימען א שטיקעל שטרעקע פון דער געזונקענער שיף און זיי האָבען בעמערקט א פּלאַטפאָרמע פון ברעטער. און זיי האָבען זיך אַרויפגעדראַפּעט אויף דעם. זיי האָבען דערזעהען נאָך צוויי מאַטראָזען שווימענדיג אין ים און האָבען זיי אַרויפגענומען. איינער פון די מאַטראָזען האָט בעהאַט א רעטונגס גאַרטעל. ראָטש און דזשאָנסאָן האָבען אַרויסגעראַטעוועט נאָך צוויי מיטגלידער פון דער מאַנשאַפט. צוזאַמען זענען שוין אויף די ברעטער געווען זעקס מענשען. די כוואַליעס האָבען געוואָרפען די ברעטער מיט די מענשען. די געראַטעוועטע האָבען זיך אָבער אָנגעהאַלטען מיט די הענד אָן די ברעגעס פון דער שווימענדער פּלאַטפאָרמע. זיי האָבען נישט געהאַט קיין וואַסער אָדער שפּייז. זיי האָבען אפילו נישט געהאַט קיין וויאָסלעס צו טרייבען דעם פּליט אין אַ בעשטימטער ריכטונג.

די געראַטעוועטע האָבען זיך קוים געקענט דערוואַרטען אויף'ן טאָג. זייער איינציגע האָפנונג איז געווען, אַז ווען עס וועט ווערען טאָג וועלען זיי דערזעהען וואו זיי זענען ערגעץ אין דער וועלט. אפשר זענען זיי נישט ווייט פון אַ ברעג. זיי האָבען אויך געהאָפט, אַז אַ שיף וועט מעגליך דורכפאָהרען, דערזעהען זיי און אַרויסראַטעווען.

קיינער פון די געראַטעוועטע האָט נישט געהאַט ביי זיך קיין וואָפען, אַ מעסער, קיינע שוועבעלעך אָדער אינסטרומענטען.

אָבער ווען עס איז געוואָרען ליכטיג, האָבען די זעקס געראַטעוועטע נישט געזעהען קיין סימן פון ברעג אָדער אַ שיף. פיל פיש זענען געשוואומען אין די וואַסערען. די פיש האָבען זיך אָבער נישט געפּרובט אָפּצושטעלען אָדער נאָכצושווימען דעם פּליט. זיי זענען געשוואומען אין דער ריכטונג פון דער געזונקענער שיף און האָבען וואַהרשיינליך אויפגעפרעסען די אומגליקליכע מאַטראָזען וואָס האָבען געטראָגען רעטונגס גאַרטלען און זענען אַרומגעשוואומען אין ים.

דער שטורעם ווינט האָט זיך ענדליך איינגעשטילט. די זון איז אַרויס און גענומען באַקען. עס איז געוואָרען הייס און די געראַטעוועטע האָבען גענומען ליידען פון דאָרשט. ראָטש האָט אָבער געוואָרענט זיינע חברים, אַז קיינער פון זיי זאָל נישט וואַגען צו טרינקען די געזאַלצענע וואַסער, ווארעם פון טרינקען ים וואַסער קען מען ווערען משוגע און ווען איינער פון די געראַטעוועטע זאָל אַרונטער פון זינען, קענט איהר זיך שוין פאָרשטעלען וואָס עס וואָלט זיך אָפּגעשפּילט אויף דער קליינינקער פּלאַטפאָרמע. דער משוגענער וואָלט געשטעלט אַלעמענס לעבען אין געפאַהר. ראָטש האָט געוואָרנט, אַז ווען ער וועט זעהען יעמאַנד פון זיי וועט טרינקען דאָס ים־וואַסער וועט ער איהם גלייך אַרונטערשליידערן אין ים אַריין..

דעם ערשטען טאָג זענען נאָך אַלע געווען מוטיג. ראָטש האָט געגעבען יעדען איינעם פון זיי אַן אַנדער אויפגאַבע, אַז יעדער איינער פון זיי זאָל זיין פערנומען מיט סוף עפּעס. איינעם האָט ער געהייסען קוקען אויף'ן האָריזאָנט די גאַנצע צייט און נישט אַרונטערנעמען די אויגען, אפשר וועט מען דערזעהען א פערביי פאָהרענדע שיף. א פּאָר פון די אַנדערע האָט ער געהייסען אָפּרייסען דעם שמאָלינקען פּאַס לייוואַנט פון רעטונגס גאַרטעל און מאַכען א זעגעל פון דעם. אַן אַנדערען האָט ער געהייסען אָפּרייסען איינע פון די ברעטלעך פון פּליט און געמאַכט אַ זעגעלמאַסט פון אַ ברעט. א פּאָר פון די געראַטעוועטע האָט ער געהייסען כאַפּען א דרעמעל, זיי זאָלען זיך אויסרוהען און האַלטען וואַך ביינאַכט.

פאַר דריי טעג צייט האָבען זיך די געראַטעוועטע אַרומגעטראָגען איבער'ן ים און האָבען אויסגעקוקט די אויגען נאָך א שיף. באַגינען פון פערטען טאָג האָבען זיי דערזעהען א גרויסע שיף וואָס איז פערבייגעפאָהרען אומגעפעהר אַ האַלבען מייל ווייט פון זיי. די אומגליקליכע האָבען גענומען שרייען, פאָכען מיט אַ העמד. מען האָט זיי אָבער נישט דערזעהען פון דער שיף און די גרויסע שיף איז אַוועקגעפאָהרען.

די געראַטעוועטע האָבען גענומען ליידען פון הונגער און דורשט זייערע ליפּען זענען געוואָרען איינגעטריקענט. זיי האָבען געהאַט שוועריגקייטען צו רעדען. דער דורשט האָט זיי געפּייניגט נאָך ערגער פון הונגער. אָבער אויף'ן פינפטען טאָג האָט פּאַסירט א שטיקעל נס. א לייכטער רעגענדעל האָט גענומען שפּריצען. זיי האָבען אויפגעעפענט די מיילער און אַריינגעכאַפּט דאָס רעגען־וואַסער.

זיי האָבען אויך אויסגעשפּרייט דאָס שטיקעל לייוואַנט וואָס זיי האָבען אַראָפּגעריסען פון רעטונגס גאַרטעל און האָבען אָנגעקליבען אַביסעל וואַסער. דאָס וואַסער איז געווען געמישט מיט שטויב און אייל פון לייוואַנט, אָבער פאַר די פערשמאַכטע מאַטראָזען האָט ס'וואַסער געהאַט דעם טעם גן־עדן. ס'ביסעל וואַסער איז געווען זייער איינציגע נאַהרונג וואָס זיי האָבען געהאַט די גאַנצע צייט וואָס זיי זענען געווען אויף'ן ים. די וואַסערען פון ים האָבען טאַקע געקישעט מיט פיש און זיי האָבען געמאַכט פערזוכען צו פאַנגען אַ פּאָר פיש און נישט געקענט.

אויף'ן זעקסטען טאָג האָבען די געראַטעוועטע דערזעהען א גרויסען שאַרק וואָס איז נאָכגעשוואומען דעם פּליט. איינער פון די געראַטעוועטע האָט זיך אַזוי דערשראָקען, אַז ער האָט אַ שפּרונג געטון פון איין עק פון פּליט צום צווייטען און האָט שיער נישט איבערגעקעהרט דעם גאַנצען פּליט. אָבער ראָטש האָט בעוויזען א שפּרונג צו טון צום צווייטען עק בעצייטענס און האָט אָנגעהאַלטען דאָס גלייכגעוויכט פון פּליט. ווען ער וואָלט עס נישט בעוויזען צו טון, וואָלט זיך דער פּליט איבערגעקעהרט און אַלע וואָלטען אַריינגעפאַלען אין וואַסער. דער שאַרק וואָלט דאַן געהאַט אַן אמת'ע סעודה.

דער שאַרק איז נאָכגעשוואומען דעם פּליט אַרום א שעה צייט און ענדליך איז ער אַוועקגעשוואומען זוכען אַנדערע שפּייז.

עטליכע שעה נאָך דער ערפאַרונג מיט'ן שאַרק, האָט ראָטש דערזעהען פון דערווייטענס א זעגעלשיף. די זעקס אומגליקליכע מאַטראָזען האָבען גענומען פאָכען מיט די העמדער, גענומען שרייען מיט דער הילף פון דעם ברעטעל וואָס זיי האָבען בענוצט אלס מאַסט אין דער ריכטונג פון דער שיף, שרייען האָבען זיי נישט געקענט. זיי האָבען נישט געהאַט קיין כוחות. אפילו צו רעדען איז געווען שווער פאַר זיי. די זעגלשיף האָט זיך נישט אָפּגעשטעלט. די אומגליקליכע מאַטראָזען זענען אומגעפאַלען פערצווייפעלט, האָפנונגסלאָז. זיי האָבען געוואוסט, אַז זיי קענען לאַנג נישט אויסהאַלטען. נאָך א טאָג, העכסטענס צוויי, און זיי וועלען אַלע אויסגיין פאַר הונגער און דורשט. בלויז איינער פון די זעקס איז געבליבען שטיל און האָט אַלץ געפאָכעט מיט דעם העמד.

אָבער נאָכדעם ווי די זעגלשיף איז אָפּגעפאָהרען אומגעפעהר אַ שטרעקע פון צוויי מייל, האָט מען אויף דער שיף זיי ענדליך דערזעהען, די זעגלשיף האָט זיך אויסגעקירעוועט און האָט גענומען צוריקפאָהרען צו זיי. ווען די זעגלשיף איז צוגעקומען נאָהענט האָט דער קאַפּיטאַן געפרעגט ביי די געראַטעוועטע ווער זיי זענען, פון וועלכער שיף. זיי זענען אָבער געווען אַזוי אָפּגעשוואַכט, אַז זיי האָבען נישט געקענט רעדען הויך און מען האָט נישט געהערט זייערע ענטפערס.

מען האָט אַראָפּגעלאָזען א רעטונגס־שיפעל פון דער זעגלשיף, אַרויפגענומען די זעקס אָפּגעשוואַכטע מאַטראָזען. זיי האָבען נישט געקענט האַלטען זיך אויף די פיס און מאַכען אַן איינציגען טראָט. מען האָט זיי געמוזט טראָגען אויף די הענד ווי קינדער. מען האָט יעדען פון די געראַטעוועטע געגעבען א טרונק וואַסער. אַלע זעקס זענען געווען דאַר און זייערע ביינער האָבען אַרויסגעשטאַרטשעט פון דער הויט. די [illegible] זענען געווען איינגעשרומפּען. די לייבער זענען געווען בעדעקט מיט פּריסטשיקעס פון קאָפּ ביז די פיס.

די ערשטע צוויי טעג האָט מען געשפּייזט די געראַטעוועטע מיט וואַסער, טיי און קאַווע. ערשט אויף'ן דריטען טאָג האָט מען זיי געגעבען ברויט, זופּ און פלייש. די זעקס געראַטעוועטע מאַטראָזען זענען געבראַכט געוואָרען קיין ניו אָרלינס. זיי זענען געווען האַלב באַקעט אַהן שיף. זיי האָבען געהאַט בלויז די העמדער און הויזען וואָס זיי האָבען געטראָגען ווען זיי האָבען זיך געראַטעוועט פון דער זינקענדיגער שיף.

וואוין־רעכט פון פוילישע יודען אין דייטשלאַנד איז געפאַהר

בערלין (יט"א) די נאַצי־פרעסע פערנעמט זיך ווידער מיט דער פראַגע פון יודישע שטאַטסלאָזע און אויסלענדישע יודען, וועלכע וואוינען אין דייטשלאַנד, די נאַצי־צייטונגען בעהויפּטען, אַז אין דייטשלאַנד וואוינען 20,000 שטאַטסלאָזע יודען און 99,000 אויסלענדישע יודען דערונטער 56 טויזענד(?) פוילישע בירגער. פון דעם אופן, ווי די פראַגע ווערט בעהאַנדעלט אין דער פרעסע קען מען ערוואַרטען, אַז די אויסלענדישע יודען וועלען געטראָפען אויף ערנסטע שוועריגקייטען ביים פערלענגערן זייער וואוין־רעכט אין דייטשלאַנד. לויט דער פעראָרדנונג, וואָס איז ערשינען אין פערגאַנגענעם יאָהר, דאַרפען זיך אויסלענדער — אַז אַנהענגיג דערפון ווי לאַנג זיי וואוינען אין דייטשלאַנד — מינדעסטענס איין מאָל אין יאָהר רעגיסטרירען, כדי צו פּראָלאָנגירען זייער וואוין־רעכט. אונטער פערשידענע תירוצים האָבען שוין א פּאָר טויזענד פוילישע און טשעכאָסלאָוואַקישע יודען פערלוירען זייער וואוין־רעכט, איצט אָבער ערוואַרט מען, אַז פאַר דעם ניי־יאָהר וועט מען ביי פיל מעהר אויסלענדישע יודען צונעמען דאָס וואוין־רעכט אין דייטשלאַנד.

רויהשטאָף-צרות אין דייטשלאַנד

נאַצים האָפען, אַז די ישועה וועט קומען פון... מיסטקאַסטען

בערלין. (יט"א) די נאַצי-פּרעסע בעקלאָגט זיך אַז אין ... מען האָט די יודען בעזייטיגט פון האַנדעל מיט שמאַטעס און ביינער האָבן נישט די הויז-ווירטשאַפטען, וואו אָבצוּוועצן די שטוב-אָבפאַלען. מחמת עס קומען מעהר נישט די יודי-שע שמאַטעס-קלויבער. די פּרעסע ווייזט אָן אויף דער וויכטיגקייט פון זאַמלען שמאַטעס, ביינער און אַנדערע שטוב-אָבפאַלען, וועלכע זענען נויטיג פאַר דער שאַפונג פון רויה-פּראָדוקטען. דער „אַנ-גריף" מאַכט די אָנרעגונג, אַז מיט דעם אָבפאַלען-זאַמלונג זאָלען זיך פאַרנעמען די אָרגאַניזאַציעס פון דער היטלער-יוגענד.

דאָס ...ס-ווירטשאַפטס-מיניסטעריום האָט אַרויסגעשיקט א צירקולאַר צו אַלע רעגירונגס-אַמטען און אינסטיטוציעס צו זאַמלען אַלע אָבפאַלען (פּאַפּיר, שמאַטעס, האָלץ-און די מעטאַל-ברוך), און זיי צושטעלען אין בעשטימטע זאַמעל-פּונקטען.

נאַצי-טענות צום ענגלישען ראַדיאָ פאַר טראַנסמיטירען הרב ד"ר הערצ'ס אַנטי-היטלער - מאַניפעסט

בערלין (יט"א) די „עססענער נאַציאָנאַל-צייטונג" (אָרגאַן פון פּרעמיער גערינג) האָט טענות, צו דעם ענגלישען ראַדיאָ, פאַרוואָס, זי האָט געלאָזט טראַנסמיטירען דורכ'ן ראַדיאָ דעם יום-כפּור-מאַניפעסט פון רב-הכולל פון גרויס-בריטאַניען ד"ר יוסף הערץ, אין וועלכען דער רב-הכולל האָט צוריק געוויזען אַלס גרונד-פאַלשע די נירענבערגער בעהויפּטונגען פון היטלער'ן וועגען א שייכות צווישען יו-דענטום און באָלשעוויזם. די „עססענער נאַציאָנאַל-צייטונג" עצה'ט דעם בריטישען ראַדיאָ, ער זאָל זיך בעסער אָבהיטען פון אַזעלכע „חוצפּה'דיגע פּראָטעסטען". עס וועט זיין, פאַרענדיגט די צייטונג בעסער פאַר ענגלאַנד „צו קעמפען אויף דער זייט פון די, וואָס ווילען, אַז דער פאַשיזם זאָל ווערען דער קעניג פון איירעפּע".

נאַצי-פּאַרטיי - קאָנטראָל איבער וואַרען - הייזער אין דייטשלאַנד

בערלין (יט"א) דער „אַנגריף" פאָדערט צו בעזייטיגען יודען פון האַנדעל מיט אומבעוועגליכע גיטער און איינצופיהרען א פּאַרטיי-קאָנטראָל איבער די וואַרען-הייזער אין דייטשלאַנד, וואָס עס בעשטעהט וועגען זיי א חשד, אַז זייער איבערגאַנג אין אַרישע הענד איז בלויז א פיקטיווער. דער „אַנגריף" בעהויפּטעט, אַז אַזוי איז למשל דער פאַל מיט'ן ווערטהיים-וואַרענהויז, וואָס איז די גרעסטע אונטערנעהמונג פון דעם אָרט אין בערלין. די צייטונג דערמאָנט, אַז אַזאַ פּאַרטיי-קאָנטראָל איבער די וואַרענהייזער האָט די נאַצי-פּאַרטיי גע-פאָדערט נאָך אין א יאָהר צוריק, די דאָזיגע פאָ-דערונג האָט אָבער אָיגעטראָפען אויף דעם געגענ-שאַפט פון ד"ר שאַכט, וועלכער האָט אין יאַנואַר 1936 אין א ספּעציעלען צירקולאַר פאַרבאָטען אויס-צואיבען וועלכע-עס-איז פּאַרטיי קאָנטראָל איבער די וואַרענהייזער. וואָס שייך דעם האַנדעל מיט אומבעוועגליכע גיטער. פאַרזיכערט געבבעלס'עס אָרגאַן אַז די „מעטאָדען פון די יודישע אַגענטען אין דעם האַנדעלס-צווייג האָבען א שלעכטע ווירקונג אויף די אַרישע אַגענטען".

דייטשע „יוסטיץ" ביי דער אַרבייט...

בערלין (יט"א) אין דער „דייטשער יוס-טיץ" (אָרגאַן פון דייטשען יוסטיץ-מיניסטעריום) איז פאַרעפענטליכט אַן עקספּערטען-ענטשיידונג פון יוסטיץ-מיניסטעריום, אויפ'ן יסוד פון וועלכער עס וועלען להבא קענען אַנולירט ווערען צוואות, לויט וועלכע דאָס פערמעגען אָדער א טייל פערמעגען פון א פאַרשטאָרבענעם אַריער ווערט איבערגעגעבען בירושה א יוד. די דאָזיגע ענטשיידונג איז פון פרינ-ציפּיעלער בעדייטונג פאַר די געריכטען, וועלכע וועלען, למשל, מוזען זאָגען, אַז דאָס פערמעגען פון געמישטע ...-אַטען זאָל קומען בירושה די אַרישע ...ן נישט די יודישע מיטגלידער פון דער משפּחה „אַלץ איינס צי די צוואה איז געשריבען גע-וואָרען פאַר די נירענבערגער געזעצען, צי נאָך זייער פּראָקלאַמירונג".

„די פראַנקפורטער צייטונג" טיילט מיט, אַז דאָס לייפּציגער קרייז-געריכט האָט מבטל געמאַכט די צוואה פון אַן אַריערין, וועלכע האָט איהר פער-מעגען אָפּגעשריבען א יוד און איהרע אַרישע קרובים מעביר-נחלה געווען. אין דער מאָטיווירונג האָט דאָס געריכט ערקלערט, אַז די ענטשפּרעכענדע צוואה שטעהט אין סתירה מיט די דייטשע ראַסען-געזעצען און מיט'ן נאַצי-שטאַנדפּונקט וועגען דער נויטווענדיגקייט צו סעפּאַרירען יודען פון נאַציאָנאַלען און ווירטשאַפטליכען לעבען און לסוף מיט'ן גייסט פון היינטיגען דייטשלאַנד, וואָס איז געגען דעם, אַז אַריש אייגענטום זאָל איבערגעהן אין יודישע הענד.

בערלין (יט"א) דאָס רייכס-יוסטיץ-מיני-סטעריום האָט פאַראָרדנעט די ענטשפּרעכענדע איהם אונטערליגענדע אָרגאַנען מיטצוהעלפען אויסצושטע-לען א קאָמפּלעטע ליסטע פון אַלע ווערק פון יודי-שע אויטאָרען אין געביט פון רעכטסוויסען. די פאַראָרדנונג שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לעצטענס פאָרגעקומענער קאָנפערענץ פון נאַצי-יוריסטען מכח דער נאַציפיצירונג פון דער דייטשער יוריס-פּרודענץ.

אַלדייטשע מכבי - קאָנפערענץ

בערלין (יט"א) מיט דער ערלויבניש פון די מאַכט-אָרגאַנען איז אין בערלין פאָרגעקומען אַן אַל-דייטשע קאָנפערענץ פון „מכבי",

ראַדיאָ - ווינקעל

אויסטערלישער פאַל אין דער מעדיצין, אַ סוד, וועלכען דער קראַנקער האָט מיטגענומען מיט זיך אין קבר אַריין

אין פילאַדעלפיע איז איצט געשטאָרבען א געוויסער דזשאָהן פּאַרקער, זיין טויט האָט אַרויסגערופען די גרעסטע סענסאַציע אין דער מעדיציניש וועלט, און בעת דעם פּאָלמעסען פּאַרקערס מוח, האָבען זיך געפונען צעהנדליגער פּראָפעסאָרען פון גאַנץ אַמע-ריקע.

דזשאָהן פּאַרקער האָט אין משך פון די לעצטע צוויי יאָהר געליטען אויף אַן אויסטערלישער קראַנק. ס'איז געווען אַן אָוועגד-שעה, ווען פּאַרקער האָט פּלוצלונג דערהערט די קלאַנגען פון א שטאַרקען אָר-קעסטער.

— וואו שפּילט מען דאָ אַזוי? — האָט ער גע-פרעגט זיין פרוי.

— איך הער נישט קיין שום מוזיק און אַרום אונז איז פולשטענדיג שטיל — האָט איהם די פרוי ערקלערט.

באַלד האָט פּאַרקער זיך אָפּגעגעבען א חשבון דערפון, אַז די מוזיק-קלאַנגען טראָגען זיך פון זיין מוח. ווען איין מעלאָדיע האָט זיך געענדיגט, האָט ער באַלד אין זיין מוח דערהערט א צווייטע, און אַזוי אָהן אויפהער אין משך פון 4—5 שעה אין מעת-לעת.

פון אָנהויב האָט פּאַרקער געמיינט, אַז די סיבה פון דער דאָזיגער אויסטערלישער ערשיינונג זענען זיינע צעשטערטע נערווען. די דאָקטוירים האָבען איהם טאַקע געראַטען, ער זאָל אַרויספאָהרען אויף פרישע לופט אין דאָרף. די מוזיק האָט איהם אָבער אויך אויפען דאָרף פערפאָלגט און ווי נאָר עס איז צוגעפאַלען די נאַכט, האָט אין זיין מוח אָנגעהויבען צו שפּילען פל'ערליי סימפאָניעס, לייכטע און טאַנץ-מוזיק.

— איך וועל משוגע ווערען פון דער מוזיק — פלעגט ער א פערצווייפעלטער אויסרופען און נישט געקאָנט זיך קיין אָרט געפינען.

מיט דער אויסטערלישער קראַנקהייט פון דזשאָהן פּאַרקער האָט זיך פעראינטערעסירט איינער פון די גרעסטע נערווען - דאָקטוירים אין אַמעריקע. ער האָט פּאַרקערן אַריינגענומען צו זיך אין קליניק און אָנגע-הויבען כסדר צו נאָטירען די מעלאָדיעס, וועלכע דער קראַנקער מוח פון פּאַרקערן האָט כסדר אויפגעכאַפּט. דעם פּראָפעסאָר איז דאָס אָנגעקומען זעהר לייכט, ווייל פּאַרקער איז געווען א גרויסער ליבהאָבער פון מוזיק און האָט געקענט אָנרופען ביים נאָמען כמעט אַלע מוזיקאַלישע ווערק, וואָס זיין קראַנקער מוח האָט געהערט.

שטודירענדיג אַזוי אַרום די מוזיק - נומערן, האָט ער איינמאָל צו זיין גרעסטער ערשטוינונג בעמערקט, אַז דער סדר פון די דורך פּאַרקערן אָנגעגעבענע מו-זיק-נומערן ענטשפּרעכען פולשטענדיג דעם מוזיקאַ-לישען פּראָגראַם פון דער קורץ - כוואַליענער ראַ-דיאָ - סטאַציע אין טאָראָנטאָ, וואָס אַרבייט אויף א לענג פון 30 מעטער.

אַזוי אַרום איז דער פּראָפעסאָר געקומען צום אויסטערלישען אויספיהר, אַז נישט אַנדערש, ווי דער מוח פון פּאַרקערן — האָט אויף א פּאַר דער וויסענ-שאַפט אונפערשטענדליכען אופן די אייגענשאַפטען ... א ראַדיאָ - אַפּאַראַט, וואָס איז אָנגעשטעלט אויסשליסליך אויף דער לענג פון א כוואַליע פון 30 מעטער.

פּאַרקער, ווי געזאָגט, האָט זיך אַזוי געמאַטערט מיט זיין אויסטערלישער קראַנקהייט גאַנצע צוויי יאָהר. די מוזיק, פלעגט ער זאָגען, צעזעצט איהם ממש דעם מוח — אַזוי רוישט עס איהם אין קאָפּ.

נאָך זיין טויט האָבען די געלעהרטע טאַקע גאַנץ גענוי אויסגעפאָרשט זיין מוח און אין דעם אונטערש-טען טייל פון אַזוי גערופענעם קליינעם מוח געפונען א קליינעם ביילז, גרויס ווי אַן אַרבעס. אָבער אין וואָס עס האָט געשטעקט די מערקווירדיגע אייגענשאַפט פון פערשטאָרבענעמס מוח אויפצוכאַפּען די טאָראָנ-טאָער ראַדיאָ - סטאַציע — איז ווייטער געבליבען א רעטעניש פאַר דער וויסענשאַפט.

קורצע אויפקלערונגען פון אַקטועלע רעכטליכע ענינים

בירגערשאַפט בעשטעטיגונג

א בעשטעטיגונג פון דער בירגערשאַפט ערטיילט דער אָרטיגער סטאַראָסטע אויפען סמך פון א געהעריגע בקשה, אין וועלכער ס'דאַרפען אָנגעגעבען ווע-רען דער נאָמען, פאַמיליע - נאָמען און אדרעס פ' פעטענט.

צו דער בקשה מוזען אויך בייגעלעגט ווערען פאָלגענדע דאָקומענטען:

1) א געבורטס - מעטריקע.

2) אַן אויסצוג פון די ביכער פון דער שטענדי-גער בעפעלקערונג מיט א צושריפט, אַז דער פעטענט פיגורירט שוין אין די ביכער פון פאַרן יאָהר 1915.

3) א בעשטעטיגונג פון וואוין-אָרט.

וויבאַלד די בירגערשאַפט - בעשטעטיגונג דאַרף אַרומנעהמען אויך די פרוי און מינדעריעהריגע קינ-דער, דאַרפען רעסטנליכען ווערען צוגעשטעלט א חתונה און געבורטס-מעטריקעס פון די קינדער.

אין פאַל, ווען דער פעטענט איז נישט ביכולת פאַרצושטעלען אַן אויסצוג פון די ביכער פון דער שטענדיגער בעפעלקערונג, קאָן געגעבען א פּראָטאָ-קאָל צוזאַמענגעשטעלט אויפען גרונט פון עדות-דער-קלערונגען.

פון דער בקשה ווערט גענומען א שטעמפּעל-אָפּצאָהל אין דער הויך פון 5 גילדען און פון יע-דען בייגעלייגטען דאָקומענט צו 50 גראָשען. א חוץ דעם ווערט אויך גענומען א צושלאָג אין דער הויך פון 10 פּראָצענט.

סאָציאַלע פערזיכערונג

אויף הויזדינערשאַפט (דינסט-מיידלעך) ליגט די פליכט נישט בלויז צו זיין פערזיכערט אין פאַל פון קראַנקהייט, נאָר אויך פון אַן אומגליקספאַל און פּראָפעסיאָנעלע קראַנקהייט.

פערעלטערטקייט פון אַרבייטס-לוין תביעות

א תביעה פון אַן אַרבייטער קעגען אַן אונטער-נעהמער פאַר נישט אויסצאָהלען איהם די שכירות פאַר א געוויסען צייט-אָפּשניט ווערט פערעלטערט נאָך 3 יאָהר. רעכענענדיג פון טאָג, ווען דער האָ-זיגער בעטרעף האָט בעדאַרפען אויסגעצאָהלט ווערען. אמת'דיג איז אָבער, ווען דער בעטרעפענדער אַרבייטער פערלאָזט דעם פּאָסטען. דאַן ווערט די פּרעטענציע פערעלטערט נאָך א יאָהר. דער טערמין הייבט זיך אָן אַזאַ פאַל אָן צו רעכענען פון טאָג, ווען דער אָפּמאַך איז אויפגעלעזט געוואָרען.

אורלויבען

הגם דאָס געזעץ וועגען אורלויבען איז נישט חל אויף האַנדווערקער - ווערקשטאַטען, וואו ס'זענען בעשעפטיגט נישט מעהר, ווי 4 געזעלען, פונדעסט-וועגען אויב אַזאַ אונטערנעהמער האָט זיך שריפט-ליך מתחייב געווען צו ערטיילען זיינע אַרבייטער אורלויבען, איז די התחייבות בינדענד.

כאַלופּניקעס און האַנדווערקער

פאַר א כאַלופּניק ווערט אָנערקענט אַזאַ איינער, וועלכער אַרבייט פּראָפעסיאָנעל פאַר אַן אַרויסגעבער (פאַבריקאַנט, סוחר, האַנטווערקער, פערמיטלער), אַליין אָדער מיט דער הילף פון זיין בני-בית.

די אַרבייט בעשטייט פון אויסאַרבייטען, איבער-אַרבייטען און פערענדיגען סחורות לויט א בעשטעל און אויפן חשבון פון אַרויסגעבער, וויבאַלד די אַרבייט קומט פאָר אין לאָקאַל פון אַרויסגעבער.

קוים אַרבייט עמיצער מיט א געזעלען אָדער אין לאָקאַל פון אַרויסגעבער, קאָן ער שוין נישט בעטראַכט ווערען פאַר קיין כאַלופּניק און ער מוז שוין ממילא זיך פערזאָרגען מיט א האַנדווערקער קאַרטע.

לאָקאַטאָרען ענינים

אָהן אונטערשיד, צי ס'האַנדעלט זיך וועגען א קליינע אָדער א גרעסערע דירה-אַפּאַראַציע, קוים מאַכט דער דעפעקט פאַר אוממעגליך צו בענוצען דעם גע-נעמענעם לאָקאַל, בעלאַסטעט די רעפּאַראַציע דעם הויזווירט בפרט אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען א דירה וועלכע אונטערליגט די בעשטימונגען פון לאָקאַטאָרען שוץ.

וואָס שייך דירות און הייזער, וועלכע אונטערלי-גען נישט די בעשטימונגען פון לאָקאַטאָרען שוץ איז דער הויזווירט מתחייב אויף זיין חשבון דורכצו-פיהרען א רעפּאַראַציע בלויז אין דעם פאַל, אויב זי איז פאַרבינדען מיט גרעסערע אויסגאַבען און עס האַנדעלט זיך וועגען אַן אינסטאַלאַציע פון א נייעם געבייטשאַפט, וועלכער איז צו שאַנדען געוואָרען צו-ליב אַלטקייט אָדער צוליב וועלכער ס'איז אַנדערע הוכער'ע סיבה.

אַרבייטס-שוץ פאַר מינדעריעהריגע און פרויען.

די בעשטימונגען וועגען אַרבייטס - שוץ פאַר פרויען און מינדעריעהריגע זענען חל נישט בלויז אויף פיזישע. נאָר אויך אויף גייסטיגע אַרבייטערינס.

די אַרבייטס-שוץ דריקט זיך אין דעם פאַל אויס אין דער פליכט צו בעפרייען פון דער אַרבייט אין משך פון 3 חדשים (6 וואָכען פאַר און 6 חדשים נאָכן געבוירט) שוואַנגערע פרויען.

די אַרבייטערין דאַרף בעגליידען אַן ענטשפּרע-כענדע צייגניש פון א דאָקטאָר, דאַן איז זי נישט מחויב צו וואַרטען ביז דער אונטערנעהמער וועט בע וויליגען זי צו בעפרייען פון דער אַרבייט, נאָר זי מעג גלייך אַליין פערלאָזען די אַרבייט.

אין משך פון דער גאַנצער צייט מוז זי בעקומען אויסגעצאָהלט די בעטרעפענדע שכירות. דער אונטער-נעהמער טאָר זי אין משך פון דער זעלבער צייט נישט קינדיגען.

די הפסקה אין דער אַרבייט צוליב דער שוואַנ-גערשאַפט און קינפּעטי בעפרייט נאָך נישט דעם אונ-טערנעהמער פון דער פליכט צו ערטיילען דער בע-טרעפענדער אַרבייטערין אורלויב.

אַנולירען פערלעגענע שטייערען.

צו יעדער צייט קאָנען פערלעגענע שטייער-חובות אַנולירט ווערען, אויב דער בעל-חוב איז פערצאָרימט געוואָרען און איז זיי נישט ביכולת צו בעצאָהלען.

מ'דאַרף נאָר אין אַזאַ פאַל פערלאַנגען א מאָטי-ווירטע בקשה אין בעטרעפענדע פינאַנץ-אַמט.

אָנזאָגען אַפּעלאַציעס

בכדי צו קענען דערלאַנגען אַן אַפּעלאַציע, מוז מען פריהער פערלאַנגען אַז דאָס געריכט זאָל צושטעלען א פסק דין מיט א בעגריסדונג.

אין ציווילע פּראָצעסען מוז מען אַזאַ פערלאַנג מעלדען אין משך פון 3 טאָג און אין שטראָף פּראָצעסען אין משך פון 3 טעג נאָכן פערעפענטליכען דעם אייגענטליכען פסק דין.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

היפּאָטעק - מאָראַטאָריום

הגם בעת'ן אַריינטראָגען די בקשה אין געריכט, איז נאָך דער היפּאָטעק-מאָראַטאָריום נישט געווען פערעפענטליכט, מעג דער בעל-חוב דאָך זיך אויף איהם פערופען, זאָגאַר אין סטאַדיום פון דער עקזעקוציע.

דעסגלייכען שליסט אויך נישט אויס די רעכט צו גענוסען פון היפּאָטעק-מאָראַטאָריום דער אומשטאַנד, וואָס דער בעל-חוב האָט זיך אין דער ערשטער אינסטאַנץ נישט פערופען אויף דער הנחה פון היפּאָטעק-מאָראַטאָריום.

לאָקאַטאָרען שוץ

דער לאָקאַטאָרען-שוץ שפּרייט זיך אויס אויף אַ מעבלירט צימער, אָבער וואָס שייך געשעפטס-לאָקאַלען בלויז אויפען אייגענטליכען לאָקאַל און נישט אויף דער קאָמפּלעט-איינריכטונג.

נישט קיין אונטערשיד, פאַר וועמענס געלד דער בנין איז אויפגעשטעלט געוואָרען, צי פאַר'ן ווירטס אָדער לאָקאַטאָרס. קוים איז ער פערענ-דיגט געוואָרען נאָכ'ן 1 יולי 1919 אונטערליגט ער נישט די בעשטימונגען פון לאָקאַטאָרען-שוץ.

וויבאַלד די פאַמיליע-אומשטענדען פון לאָ-קאַטאָר פערלאַנגען עס, מעג ער האָבען צוויי וואוי-נונגען און ביידע אונטערליגען די בעשטימונגען פון לאָקאַטאָרען-שוץ.

קוים ליידען נישט דעם ווירטס אינטערעסען מעגען זיך צוויי שכנים טוישען מיט די גאַליגע דירות, אפילו אָהן דער הסכמה פון ווירט.

סאָציאַלע פערזיכערונגען

בלויז ווען דער אַדמיניסטראַטאָר ערפילט די פליכטען אויפ'ן גרונד פון א אַרבייטס-אָפּמאַך מיטן ווירט, איז מען איהם מחויב צו פערזיכערן אין סאָציאַלען פערזיכערונגס-אַנשטאַלט.

דאַגעגען, אויב ער אַדמיניסטרירט מיטן הויז צוליב קרובה'שאַפט אָדער פריינדשאַפט מיטן ווירט עוועגטועל ער ערלעדיגט איהם געוויסע אויפ-גאַבען פון צייט צו צייט, דאַרף ער נישט ווערען פערזיכערט.

קינדיגונג פון אַרבייטס - אָפּמאַכען

אַן אונטערנעהמער איז מחויב אַרויסצוגעבען דעם געקינדיגטען אָנגעשטעלטען אַ צייגניש, ווי לאַנג ער איז געווען בעשעפטיגט און וואָס פאַר אַ אַרבייט ער האָט אויסגעפיהרט.

דער אַרבייטער קאָן אָבער נישט פערלאַנגען, אַז דער אונטערנעהמער זאָל איהם שרייבען אין דער בעשטעטיגונג, אַז ער איז אַ גוטער פאַכמאַן, אַז ער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין פלייסיג-קייט, בכלל וועגען זיינע פעהיגקייטען, קוואַליפיקאַציעס, אויפפיהרונג.

בעליידיגונג דורכן טעלעפאָן

אויך אַ בעליידיגונג דורכ'ן טעלעפאָן איז שטראָפבאַר.

—×—

KINO TEATR
MIRAŻ
...
היינט און פאָלג. טעג!
צום ערשטען מאָל אין לאָדז!
מעכטיגער פילם, וואָס אילוסטרירט
די טראַגעדיע פון אַ יודישען
אָפיציר א. ג.
דרייפוס פּראָצעס
אין דער הויפּטראָלע:
דער אַנטלאָפענער פון דייטשלאַנד
FRITZ KORTNER
אויסערן פּראָגראַם:
אויטענט. אויפנאַמען פון דרייפוס פּראָצעס

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוואַכע
וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

נייער פאָלקסבלאַט

אָקטאָבער
4.22 זון-אונטערגאַנג
7.17 זון-אויפגאַנג

מיטוואָך, 21
ה׳
מרחשון תרצז

די אַרטיקל־ען פון ערשטע געברויך
אויף וועלכע מ׳דאַרף אויסהענגען די פּרייזען
אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער סטאַראָסטווע

פון דער סטאַראָסטווע האָבן מיר דערהאַלטן פאָלגענדען אָפיציעלן קאָמוניקאַט, אין וועלכן ס׳ווערן אָנגעוויזן די אַרטיקלען פון ערשטן געברויך, אויף וועלכע ס׳דאַרפן אויסגעהאַנגען ווערן די פּרייזן.

די אַרטיקלען זענען:

ערד-פּראָדוקטן

קאָרן, ווייץ, גערשט, האָבער, ווייצן און קאָרן-מעהל, געבעקס (אַלע אַרט) קאַשע (אַלע אַרט), א. אַ. וו.

גרינצייג (אַלע אַרט) ווי: קאַרטאָפעל, קרויט, בוריקעס, קאָליריבן, אַרבעס, פאַסאָלעס, קאַלאָפיאָרן, שפּאַראַג, שפּינאַט א. אַ. וו.

מילכוואַרג און אייער

פּוטער, מילך, ווי: אָפּגעצויגענע און גישט אָפּגעצויגענע, זויערמילך, סטעריליזירטע מילך, קאָנדענסירטע, שמאַנט, שמיר־קעז, אינלענדישן קעז און אייער.

לעבעדיגע פיש, געפרוירענע און געריכערטע.

מאכלים אין רעסטאָראַנען:

געטראַנקען (אויסער וויין און בראָנפן), אינלענדישע פרוכטן. פרישע און געטרוקנטע, ציטרין.

פליש, וואורשט, שופות, שמאַלץ, פיה (לעבעדיגע וואָג), פליש אויף וואורשט, געפליגעל, סלאָנינע, חלב קאָקוס־פוטער.

מלבושים און גאַלאַנטעריע: וואָלענע און ביימוואָלנע האַלב-וואָלענע, פּערטיגע אָנצוגען, וועש, טריקאָטוועש, וואָלענע און ביימוואָלענע, קאָפּעלושן און היטלען, שיך, גאַלאַנטעריע (די וואָס אונטערליגן נישט דעם לוקסוס־שטייער).

ברען - מאַטעריאַלן: קוילן, קאָקס, האָלץ, טאָרף און בריקעט.

בעלייכטונגס - אַרטיקלען: טאַפּט, ברענשפּירט, ליכט, עלעקטרישע בעלייכטונג, גאַז, ווי אויך אַרטיקלען צו עלעקטרישע און גאַז־אינסטאַלאַציעס.

פּאַשע: שטרוי, היי, האָבער, קליען.

בוי-אַרטיקלען: ציגעל, קאַלך, צעמענט, פּייהאָלץ, בוי־אייזן, נעגל, שויבן.

הויז - ווירטשאַפט אַרטיקלען: אייזן־געשיר, עמאַליע, בלעך־ און ליים-געשיר, גלעזער, פּאָרצעלאַן, לעפל, מעסער, גאָפּל (מיט׳ן אויסנאַהם פון זילבערנע), קיישן, שנורן, גאַרן, שווה-וואַקס, וואַש־זייף, בערשטן, פּאַסטע צו פאָדלאָגעס, זאָדע.

לעדער: רויע און פערטיגע.

שול-ביכער און שרייב-מאַטעריאַלן: פּאַפּיר, פעדערן, בלייען, גומיט. טינט, לעש־פּאַפּיר, קאַיעטן א. ד. גל.

אַפּטייק - אַרטיקלען: דעזינפעקציע-אַרטיקלען, אַרטיקלען אויף אָפּאַטרונקים, באַנדאַזשן, גאַזע, וואַטע, די וויכטיגסטע אַרטיקלען, וואָס זענען נויטיג צו טעגליכע היגיענע, ווי: ציין־בערשטלעך, ציין־פּראָשעק און פּאַסטע, טערפּענטין, בענזין, וואַקס א. ד. גל.

קאָלאָניאַל - אַרטיקלען: טיי קאַווע, קאַקאַאָ, רייז, צוקער, ציקאָריע, מאַרמעלאַדע, פּאָווידלע, זאַלץ, עסיג, אייל, הערינג, זאַפּאַלקעס, הייוון, האָניג, פעפער, פּראָשקעס צו באַקן, שוואָמען, עס־אייל.

* * *

די גאַנצע לאָדזשער פּאָליציי האָט נעכטן בעקומען אינסטרוקציעס מכוח קאָנטראָלירן די פּרייזן אין פּערזענלעך טעטיקייט און פון נעכטיגן טאָג אָן איז מען שוין צוגעטרעטן צו אַ שאַרפער קאָנטראָלע פון געוועלבער און אונטערנעמונגען. וואָס האַנדלען מיט אַרטיקלען פון ערשטן געברויך.

אין פאַל ווען עס וועט פעסטגעשטעלט ווערן, אַז עס ווערן גענומען העכערע פּרייזן, ווי די פאַרפליכטעטע וועלן גענומען די שולדיגע צוגעשטעלט ווערן פּראָטאָקאָלען, און אויפ׳ן צווייטן טאָג וועלן זיי געשטעלט ווערן פאַר׳ן סטאַראָסטווע געריכט.

אונאָפּהענגיג דערפון האָט דער שטאָטישער סטאַראָסטע פּערזענלעך אָנגעהויבן קאָנטראָלירן, צי די אַרויסגעגעבענע פאַראָרדנונג ווערט גענוי אַדורכגעפירט, און צו די קאָנטראָלע ווערט געמאַכט עטוואָפּהענגיג דורך די פּאָליציי - אָרגאַנען.

די פּרייז - קאָנטראָלע וועט דורך דעם שטאָטישן סטאַראָסטע געפירט ווערן טעגליך.

אין פאַל ווען ער גופא וועט פעסטשטעלן דאָס נעמען העכערע פּרייזן וועט ער אויפן אָרט אַרויסגעבן דעם פּסק.

* * *

נעכטן האָט סטאַראָסטע ד״ר ווראָנאַ פּערזענלעך לוסטרירט די געוועלבער אין דרום טייל פון דער שטאָט. דער וויצעסטאַראָסטע דעניס האָט לוסטרירט די געוועלבער פון צפון-טייל פון דער שטאָט.

אין ערגעץ איז נישט פעסטגעשטעלט אַז מ׳זאָל נעמען אויפגעשרויפטע פּרייזן פאַר לעבענס־פּראָדוקטן.

הײַנט און מאָרגן
קאָנסט נאָך בעקומען אַ לאָס צו דער I-טער קלאַס אין דער
גליקליכער קאָלעקטור פון
KAFTAL
Łódź, ul. Piotrkowska 54.
די ציהונג קומט פאָר דעם 22-טען אָקטאָבער ד. י.

בונד, פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און לינקע פּועלי-ציון
געשלאָסען אַ בלאָק צו די קהלה־וואַהלען
נעכטען זענען נישט אַריינגעטראָגן געוואָרן קיין שום קאַנדידאַטען־ליסטעס

נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז נעכטען דעפיניטיוו געשלאָסען געוואָרן דער וואַהל-בלאָק צווישען „בונד״ און לינקע פּועלי ציון צו די קהלה-וואַהלען אין לאָדז.

דער בלאָק וועט טראָגן דעם נאָמען: „בונד, פּראָפעסיאָנעלע קלאַסען - פעראיינען און לינקע פּועלי־ציון״.

דער דאָזיגער בלאָק האָט שוין אויסגעאַרבייט אַ ליסטע פון 50 קאַנדידאַטן. וועלכע זענען גרייט לויט די פאָרשריפטען און די דאָזיגע ליסטע וועט אין פאַרלויף פון היינטיגען טאָג אַריינגעטראָגן ווערען אין דער קהלה׳שער וואַהל-קאָמיסיע.

אין פאַרלויף פון נעכטיגען טאָג איז אין דער קאָמיסיע נישט אַריינגעטראָגן געוואָרן קיין איין קאַנדידאַטען - ליסטע. עס זענען נאָך פאַרבליבן 2 טעג היינט און מאָרגען אויף אַריינטראָגן קאַנדידאַטען - ליסטעס צו דער קהלה־פערוואַלטונג.

קליינהענדלער און דעטאַליסטען געהען מיט אַן אייגענער ליסטע.

אין צענטראַלען קליינהענדלער - פעראיין, פּאָמאָרסקאַ 15 איז נעכטען פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון קליינהענדלער און דעטאַליסטען - פעראיינען וועגען די קהלה-וואַהלען.

ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ פעראייניגטען קליינהענדלער און דעטאַליסטען בלאָק״.

אין דעם וואַהל-קאָמיטעט זענען אַריין צו 5 פאָרשטעהער פון פּאָמאָרסקאַ 15, לימאַנאָווסקיעגאָ 26 און פּלאַץ-ריימאָנט 5-6.

„מזרחי״ געהט זעלבסטשטענדיג צו די וואַהלען.

די אונטערהאַנדלונגען צווישען די ציוניסטען און „מזרחי״ וועגען אַ וואַהל-בלאָק זענען איבערגעריסען געוואָרען. „מזרחי״ געהט צו די וואַהלען זעלבסטשטענדיג.

יאָהרגאַנג 1916

היינט, מיטוואָך ד. 21 אָקטאָבער דאַרפן זיך שטעלן די יאָהרגאַנג פון 1916, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 3-טען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

S, Sz.

און פון 9-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

S, Sz, T, U, W, Z, Ż

מאָרגען, דאָנערשטאָג – פון 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות T, U, W

און פון 9. קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

A, B, C, D, E, F.

צוגאָב־פאָבאָר־קאָמיסיע

דעם 28-טען הויבט אָן אַמטירען די פאָבאָר-קאָמיסיע אין לאָקאַל (פּיעטריקאָווער 165). מעלדען דאַרפען זיך די פאָבאָראָוועצעס פון יאָהרגאַנג 1915 און עלטערע, וואָס האָבען נאָך נישט ערלעדיגט זייער מיליטער-אָנגעהעריגקייט, וואָס וואוינען פון 1, 4, 6, 7, 10, 13, 14 15, פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען.

די טרעפּעס און די הייזער
מוזען גוט בעלויכטען ווערען

(א) אין די לענגערע ווינטער אָוונטן בעמיהען זיך די הויזווירטן מחמת עקאָנאָמיע אין ליכט צו צינדען שפּעטער די לעמפּלעך אויף די טרעפּען, מען לעשט זיי פריהער אויס.

צוליב דעם, וואָס עס האָבען געטראָפען שוין איינציגע אומגליקס-פאַלען צוליב דער פינסטערקייט אויף די טרעפּען, האָט דער וואיעוואָדען־אַמט אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג, לויט וועלכער די טרעפּען מוזען זיין גוט בעלויכטען פון דער צייט ווען עס ווערט באַר טונקעל אויף די טרעפּען ביז מען שליסט דעם טויער.

די שולדיגע אין עובר זיין די דאָזיגע פאַראָרדנונג וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

נייער שול־לאָקאַל

(א) נעכטען איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פונ׳ם נייעם שול-בנין אויף פּאָפּשעטשנע 11.

אויף דער פייערונג זענען אָנוועזענד געווען אַ פאָרשטעהער פון דער שטאָטישער פערוואַלטונג און פון שול-אינספּעקטאָראַט. דער דאָזיגער בנין איז אויסגעבויט לויט די נייעסטע כלים, צוגעפּאַסט צו אַלע פאָדערונגען פון דער נייער פּעדאַגאָגיק.

אַ סכסוך איז עיטינגאָנ׳ס פאַבריק

(א) אין עיטינגאָנ׳ס פאַבריק, אויף דאָוובאָרטשיקאָוו 30 איז אויסגעבראָכען אַ סכסוך וועגען בעלוינונג פאַר פּוצען מאַשינען אין די שבתים — אין די איבער־שעה׳ן.

די אַרבייטער מאָהנען זיך דערפאַר 12,000 זל.

די אונטערהאַנדלונגען האָבען דערווייל נישט געבראַכט צו קיין רעזולטאַט, און זיי זענען אָפּגעלייגט געוואָרען אויפ׳ן 24 ד. ח.

פּראָצעס פון 10 בעשולדיגטע
אין גנב׳ענען גאַרן ביי דער פירמע „אוניאָן טעקסטיל״

(א) נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון 10 פּערזאָנען, וועלכע זענען בעשולדיגט אין דעם, אַז אין משך פון 4 יאָהר האָבען זיי סיסטעמאַטיש בע׳גנב׳עט די מאַגאַזינען פון רויה-וואָל ביי „אוניאָן טעקסטיל״ (וואָלטשאַנסקאַ 119).

בסך הכל זאָל מען האָבען אַרויסגעגנב׳עט 36 באַלען גאַרן אין דעם ווערט פון אַן ערך 25 טויזענד זלאָטים.

בעשולדיגט ווערען: די מאַגאַזינערען פון „אוניאָן טעקסטיל״ פעליקס יאַניטש און אַלפרעד קיפּער, די טראַנספּאָרט - אונטערנעהמער חיים־דוד קאָסאָוו-סקי און יעקב באָמגאַרט; אַלס פּאַסערס — הענעך שולץ, ישראל דוד וואַרשאַווסקי, יחזקאל שמאַלעוויטש און הערש וווּהאַווסקי; און די פּוהרמאַנעס קאָמאַראָווסקי און זאַוואַדזקי.

צום פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 25 עדות.

נעכטען זענען פערהערט געוואָרען אַלע בעשולדיגטע (וועלכע האָבען זיך אָגב נישט מודה געווען אין זייער פערברעכען) און עטליכע עדות.

דער פּראָצעס זאָל זיך ענדיגען היינט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-,געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרייזען

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
פון ציגעל-גאַס 7 אויף
69 פּילסודסקיעגאָ 69
(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32.

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי״
ציגעל גאַס 27, טעל. 112-25
דיר.: דוד צעלמייסטער.
גאַסטשפּיל „יונגע בינע״ (יונג-טעאַטער)
פון
קינסטל. לייט.: ד״ר מיכאל בראַנדט.
היינט, מיטוואָך און מאָרגן, דאָנערשטאָג, 9 אָוונט
2 לעצטע פאָרשטעלונגען
צו ספּעציעל ביליגע פּרייזן פון
54 ביז 1.30
„מיסיפּי״
אכטונג! דאָנערשטאָג — געזעגנונגס-פאָרשטעלונג.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
דאָפּעלטער פּראָגראַם:
1) מעכטיגע דראַמע א. נ.
MARIA BASZKIRCEW
אין די הויפּט-ראָלען:
LILI DARVAS, Hans JARAY
SZÖKE SZAKAL
2) פּרעכטיגע קאָמעדיע אונטער׳ן נאָמען:
„היינט אָוונט ביי מיר״
אָנהויב טעגליך 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג.

ביליגער געווארן

דער אפצאהל פון דעטעקטאר־ראדיא־אפאראטען

(א) די דירעקציע פון דער לאדזער פאסט האט נעכטען בעקומען א מעלדונג פון דער צענטראלער מאכט וועגען פערקלענערען דעם טאריף, פאר׳ן ראדיא־אבאנאמענט.

פון דעטעקטאר אפאראטען וועט מען פונ׳ם 1. נאוועמבער דארפען צאהלען א־שטאט 3 נאר איין זלאטע.

פאר לאמפ־אפאראטען וועט דער אפצאהל בלייבען דער אלטער ד. ה. 3 זלאטעס.

איינברוך־גנבה אין פוטער־געשעפט

פון שווארצמאן פל. וואלנאשטשי 3

נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינבעקומען אין פוטער־געשעפט פון שווארצמאן אויף פל. וואלנאשטשי 3. די גנבים האבען זיך אריינבעקומען דורך א דורכגעהאקטער וואנד פון א שוהל, וועלכע געפינט זיך בשכנות מיט שווארצמאנ׳ס פוטער־געשעפט. די גנבים האבען צוגענומען פוטער־סחורות פאר 7000 זל. און זענען אוועק אונבעמערקטערהייט. אינדערפריה ערשט איז די גנבה בעמערקט געווארן. אויפ׳ן ארט זענען אנגעקומען פארשטעהער פון דער פאליציי־מאכט, וועלכע האבען אונטערגענומען אן אויספארשונג און זוכען די גנבים

א הילצערנער חתן

וועלכער האט „ארויסגעהיבעלט" 800 זלאטעס

(א) נעכטען איז פאר׳ן שטאטישען געריכט געשטאנען דער 28־יאריגער יצחק לעכאוויצער, וועלכער איז ביז נישט לאנג צוריק געווען א טובלא־קאטאר ביי א געוויסער פרוי ליפקין, אויף זשגאווער 7.

אלס טובלאקאטאר, איז ער געווארן א בעהענטער שמעלקי מיט דער באלעבאסטעס טאכטער, חנה ליפקין און מיט איהר תנאים געשריבען.

ער האט זיך אנגעגעבען אלס סטאליער, און געטענה׳ט, אז ער קאן נישט שנעל חתונה האבען, ווייל ער האט נאך נישט גענוג געלד אויף צו עפענען אליין א ווארשטאט, און דעריבער מוז ער ווארטען.

חנה האט דאן אויסגעפעלט ביי איהרע עלטערען, זיי זאלען געבען דעם חתן איהרען 800 זלאטעס. און אז ער האט דאס געלד בעקומען, איז ער נעלם געווארן.

די בעשוינדעלטע משפחה האט וועגען דער זאך געמאלדען אין דער פאליציי און מען האט דעם מזל טוב אויסגעפונען.

פונ׳ם געריכט האט ער בעקומען א פסק דין — 6 הדשים טורמע.

אויספלוג קיין ריגע
31/X — 4/XI. פרייז 98 זל.

גענעראל־פערטרעטונג „Intourista"
אויספלוגען
קיין סאוויעט־רוסלאנד

אינדיווידועלע און גרופען־רייזעס
קיין פאלעסטינא
מאכען וויזעס.

הנחה־באהן־בילעטען
קיין ווילנא און זאקאפאנע

אנשרייבונגען נעהמט אן
„אָר בּ״ס" פּיעטריק. 18
טעל. און אינפארמ. 249-40 און 249-33.

געשטארבען דער צייטווייליגער וויצע־פרעזידענט

פון דער שטאט לאדז קאזשימיעזש לוקאמסקי

לאדזש קאזשימיעזש לוקאמסקי איז געבוירען געווארען אין ליטע, שאוולער פאוויאט אין יאהר 1889. ער האט געלערנט אין שאוולער גימנאזיע, יורידישע בילדונג האט ער בעקומען אין קיעווער אוניווערזיטעט. נאך דער פראקטיק, וועלכע ער האט דורכגעמאכט אין דער ווילנער אפטיילונג פון דער האנדעלס־באנק, האט ער איבערגענומען די לייטונג פון דער אגענטור אין דער דערמאהנטער באנק אין שאוועל. נאך דער פויליש־רוסישער מלחמה פון יאהר 1921 ביזן יאהר 1929 איז ער געווען אין אויסלאנד, דערגענצענדיג זיין פאך־בילדונג און ארבייטענדיג אין באנק־אינסטיטוציעס. אין יאהר 1929 איז ער צוריקגעקומען אין לאנד, אנגעקומען אין דער מלוכה׳שער אגראר־באנק, וואו ער האט פערנומען די אמטען: פון לייטער פון דער קרעדיט־אפטיילונג, פערטרעטער פון דירעקטאר פון דער אגראר־באנק אין פוילען און אין פערלויף פון די יאהרען 1935 און 1936 איז ער געווען דירעקטאר פון דער וואלינער אפטיילונג פון דער אגראר־באנק אין לוצק. אין די יאהרען 1932 און 1933 האט ער אויסער די ארבייטען אין דער באנק ערפילט די פליכטען פון קאמיסאר אין זופו אין פוילען.

אין דער אומאפהענגיגקייטס־ארבייט איז ער געווען טעטיג פון יאהר 1908 אין פערבאנד פון אק־טיווען קאמף אין קיעוו. דאן איז דער פוילישער מיליטערישער ארגאניזאציע, ער איז בעשאנקען געווארען מיט אומאפהענגיגקייטס־קרייץ מיט שווערד און א. א.

נעכטען איז נאך א לאנגער און א שווערער קראנקהייט געשטארבען אין פוילען, אין עלטער פון 47 יאהר. דער צייטווייליגער וויצע־פרעזידענט פון דער שטאט לאדז קאזשימיעזש לוקאמסקי.

דער וויצע־פרעזידענט ק. לוקאמסקי האט א־בערנעמען זיין אמט אין דער שטאט־פערוואלטונג דעם 2. יולי 1936 און געהאט די אויפזיכט איבער דער טעכנישער אפטיילונג. פלאנמאציעס, שטאטישע קאנאליזאציע און „קאנאליזאציע" און וואסער־לייטונג. דער ערשטער וויצע־פרעזידענט פון דער שטאט

* * *

די לויה פון לאדזער וויצע־פרעזידענט ה׳ קאזשימיעזש לוקאמסקי וועט פארקומען דאנערשטאג אין פוילען. אין דער לויה וועט אנטיילנעהמען א דעלעגאציע פון דער לאדזשער שטאט־פערוואלטונג פון 3 פערזאן מיטן וויצע־פרעזידענט בראש.

גערענקט! אז לעצטענס איז אין אונזער גליקליכער קאלעקטור געפאלען

אויף נומער 173232 50.000 זל.

און א סך צו 10.000 זל.

גערענקט! אז 1.000.000 זל.

קאנט איהר געווינען ביי אונז.

גערענקט! פרובירט אייער גליק אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

פ. ברייטשטיין

14 פיעטריקאווער 14

וואו עס זענען שוין א סך מענשען גליקליך געווארן.

גערענקט! אז די צייט איז קורץ, ווייל שוין דאנערשטאג איז די ציהונג פון דער 1־טער קלאס.

צוליב׳ן וואקסענדען יקרות

גרייטען די פראפעסיאנעלע פאראיינען צו הוספה־אקציעס

(א) נישט קוקענדיג אויף די שטרענגע פערארדנונגען פון דער אדמיניסטראט־ווער מאכט וואקסען די פרייזען אויף די ארטיקלען פון ערשטען געברויך פון טאג צו טאג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וואס עס ווערט טייערער דאס לעבענס מיטעל מוזען די פראפעסיאנעלע פעראיינען נאכקומען די צייט און אויסגלייכען די א־בייטס־לוינען מיט דעם וואקסענדען יקרות.

אויף די נאהענטסטע טעג זענען צוזאמענגערופען אלגעמיינע פערזאמלונגען פון פאבריקס דעלעגאטען, וואו עס דארפען בעארבייט ווערען אויפ׳ן גרונד פון די סטאטיסטישע מאטעריאלען, די הוספה פאדערונגען פון די ארבייטער.

גוט מארגען!

יקרות און... „ארענדאווניק"!

פון וואנען נעמט זיך דער יקרות?

אויף דער פראגע האבען מיר בעקומען פאלגענדע ענטפערן:

דער דעטאליסט האט געענטפערט:

— שולדיג זענען די הורטאווניקעס; זיי האבען בעהאלטען די סחורה אויף א „טאמער"... טאמער וועט זיך מאכען א האסע, טאמער וועט קומען א צייט, ווען מ׳וועט יודער לעבען אויפ׳ן „פונקט". א „פונקט" ארויף, א „פונקט" אראפ. ווען ס׳וועט „שטייגען" און „פאלען", „שטארקער" און „שוואכער". — זיי ווארטען אויף דעם „טאמער"...

דער הורטאווניק האט געענטפערט:

— מיר זענען נישט שולדיג. שולדיג זענען די דעטאליסטען. זיי האבען מיט אמאל בעקומען שטארקע אפעטיטען. זיי, די קרעמערלעך, ווילען אויף פערדינען — דאס איז א סקאנדאל!... צו פערדינען זענען מיר דאך פּערשע!...

דעם אמת׳ן אמת ווייסט, נישט דער הורטאווניק, נישט דער קרעמער. דעם אמת׳ן „אמת" ווייסט דער „ארענדאווניק". אט וואס ס׳ווייסען די „חכמי הארענדאווניק":

דער יקרות — שרייבט דער „ארענדאווניק" — איז א יודיש שטיקעל ארבייט.

וואס איז דער שכל?

דער שכל — זאגט דער „ארענדאווניק" — איז א פשוט׳ער:

אז ס׳וועט ווערען א יקרות אויף פראדוקטען, וועלען די ארבייטער ווערען אויפגערעגט, און אז די ארבייטער וועלען ווערען אויפגערעגט, וועט זיך אנהויבען א סדרה שטרייקען, און ווער איז פאראינטערעסירט אין שטרייקען — אויב נישט די זשידעס?... נו, איז דאך קלאהר ווי דער טאג, אז דאס איז א יודיש שטיקעל ארבייט... אז מ׳שמועסט „חכמים", איז דאך נישט שייך!

הקיצור. נישט די הורטאוו־יקעס, נישט די קרעמער ווייסען, דעם „אמת" ווייסט דער — „ארענדאווניק"!

אב—נעק

לאדז וועט רעאליזירען די בעשלוססען

פונם יודישען וועלט־קאנגרעס

די טעג איז אין לאקאל פון „וויזא" פארגעקומען א זיצונג פון קאמיטעט פאר׳ן יודישען וועלט־קאנגרעס.

ד״ר טארטאקאווער רעפערירט וועגען די בעשלוססען פון יודישען וועלט קאנגרעס אין גענף. אין דעם אופן פון רעאליזירען די בעשלוססען דורך פ׳הויבען אין לאדז א אינטענסיווע א־בייט, רעארגאניזירען דאס ביורא, פערברייטערען דעם קאמיטעט א. א. וו.

נאך א דיסקוסיע אין וועלכען עס בעטייליגען זיך די ה״ה פרעזעס יאשינסקי, טייטעלבוים, גרשון ליכטענשטיין, און ארצי ווערט בעשלאסען צום קאמיטעט צוקאאפטירט די ה״ה אדוו. י. וויצמאן. ג. ווענגמייסטער ווי אויך די מיטגלידער פון אדמ. ראט די ה״ה ד״ר ז. עלענבערג און ד״ר ש. י. שווייגער ווערט אויך בעשלאסען צו רעארגאניזירען דאס ביורא פון יודישען וועלט־קאנגרעס.

PRAKTYCZNY i elegancki

Kapelusz

nabędzie pan tylko w firmie

B. KLAJNBAUM

Piotrkowska 88

31

ה. אקערמאן

ער און זיינע פרויען

ראמאן פון יודישען לעבען

41

פון דאן אן האב איך שוין בערקע׳ן מעהר נישט געזעהען. איך האב איהם א ומגעזוכט איבער׳ן גאנצען שטעטעל, אבער כ׳האב איהם נישט געקאנט געפינען. ארימער, ליבער בערקע. ער איז, ווי ס׳ווייזט אויס, געווען צעבראכען דערפון וואס איך האב חתונה געהאט און איהם איבערגעלאזט אליין, אנ׳עלענדען. איז ער פאר פערדרוס אוועק פון שטעטעל, נישט זאגענדיג מיר אפילו קיין ווארט וועגען דעם.

און עס קאן טאקע זיין, אז איך בין דאן בעגאנגען אנ׳עולה געגען איהם דערמיט, וואס איך האב איהם אזוי אליין איבערגעלאזט. ווארים גאט האט מיך נאכדעם געשטראפט, און מיין נא יליע־לע בען מיט ט׳שארנע׳ן איז נישט געווען קיין גליקליכעס. אזוי ארום איז אי פון מיין חתונה האבען בארנישט בעווארען, אי כ׳האב אנגעווארען אזא ליבען פריינד. וואס אזעלכען איז שווער צו געפינען אויף דער גאנצער וועלט.

ס׳זענען נישט אוועק קיין פולע צוויי חדשים נאך מיין חתונה מיט טשארנע׳ן, און ס׳איז קלאר געווארען פארוואס מען האט זיך אזוי געאיילט מיט דער חתונה...

איך האב פלוצים דערזעהן, אז טשארנע איז אין אנדערע אומשטענדען. און איך האב שוין פערשטאנען, אז איך בין דא געווען דער אפגענארטער... טשארנע׳ן האב איך נישט געגעבען קיין אנצוהערעניש, אז איך פערשטעה וואס דא איז געשעהען. כיי ווי וואלטען מיינע רייד געווען אומזיסט, ווייל וואס וואלט זי זיך שוין געקאנט דא העלפען?..

איינס אבער איז פאר מיר געווען קלאר: אז קיין יאלד וועל איך נישט זיין — וואוינען מיט איהר וועל איך נישט. און כ׳האב אנגעהויבען צו טראכטען וועגען אנטלויפען און זי איבערלאזען.

עס האט מיר שטארק באנג געטאן אויף דער גאנצער געשיכטע, און מיר, געוויסען האט מיך געפלאגט פאר בערקע׳ן... אי כ׳האב אנגעווארען אזא גוטען פריינד, אי כ׳בין אזוי אפגענארט געווארען....

איך האב נישט געוואוסט וואס צו טון. איך בין ארומגעגאנגען ווי אין א טומאן. כ׳האב מיר איצטער אנגעהויבען אפצוגעבען א חשבון הנפש, „וואס טוט זיך מיט מיר?" — האב איך ביי זיך אליין געפרעגט. „בין איך א פערשאלטענער פון גאט, וואס טאר קיינמאל נישט געפינען קיין רוה, קיין גליק, קיין מנוחה?" און דאס גאנצע לעבען מיין ס איז מיר דאן דורכגעגאנגען פאר די אויגען. גאט אליין, האב איך געטראכט, האט מיך פערשאלטען און ער וויל נישט ארונטערנעמען פון מיר מיין קללה. אין מיינע געדאנקען האב איך דערזעהן סערקע׳ן... ראכיל׳ן... בתיה׳ן... די פערזענע מויד — די פייצה... מיין לעבען אין אדעס... דעם גוטען דוואָרניק׳ס ווייב... ליובא׳ן... דאס זינדיגע מיידעל, וואס איך האב געגעליבט, אז עס וועט געלינגען א־ויסצופיהרען זי פון זומפ... גיטעל׳ן... בערקע׳ס ווייב. און איצטער טשארנע... „גאט אין הימעל", האב איך געטראכט, „ווער בין איך און וואס קומט מיט מיר פאר? און אין מישעניש פון אט די געדאנקען האט זיך מיר איין געדאנק אפגעשטעלט אין קאפ — אנטלויפען.

נאך איין מאל, האב איך געטראכט, וועל איך פרובירען מיין מזל... איך וועל אוועק... איך וועל אנטלויפען. און אויב עס וועט מיר איצטער נישט געלונגען אנצוהויבען פיהרען א ניי לעבען, א ריינס, וועל איך מאכען א סוף צו מיין לעבען. און כ׳האב זיך דערמאנט אן שמשון הגבור׳ס רייד, ווען די פלישתים האבען איהם אויסגעשטאכען זיי אויגען. און ווי שמשון הגיבור, האב איך זיך איצטער אויך געבעטען ביי גאט צום לעצטען מאל:

„חזקני ואמצני אך הפעם" — שטארק מיך, גאטעניו, נאך איין מאל! און איך האב זיך אויפגעהויבען אין א שעהנעם טאג און נישט זאגענדיג א ווארט טשארנע׳ן, בין איך אוועק פון דער היים.

קאפיטעל זעכצעהן

און איצטער, ליבע לעזער, וועלען מיר איבערלאזען נתנ׳ען אנטלויפענדיג פון דער היים, נישט וויסענדיג אליין וואוהין דאס מזל זיינס וועט איהם ברענגען, און מיר וועלען זיך אומקעהרען צו סערקע׳ן קיין אמעריקא — זעהען וואס ס׳הערט זיך מיט איהר.. ווי מיר ווייסען שוין פון איהר טאג־בוך, די וועלכע מיר האבען ארויסגענומען עטליכע קאפיטלען, האט זי געהאלטען ביי א כלה ווערען פאר א בחור. מיט וועמען זי האט זיך בעקענט אויף א באל. זי האט דאן געוואוינט צוזאמען מיט דער מיס שעראן אין איין צימער. און פון איהר, איז זי געוואויר געווארען דעם אמת וואס יאסעל איז אהינגעקומען, און זעהר א שוידערליכען רוס האט זי אפגענומען פון איהם.

ס׳האט זיך ארויסגעוויזען, אז יענע איז אין אמעריקא געווען א כלה פאר יאסל׳ען, און א פאר וואכען פאר זייער חתונה איז יאסעל קראנק געווארען און איז געשטארבען. נאכדעם איז יאסעל׳ס כלה, די מיס שעראן, געקומען קיין ניו־יארק (זי האט געוואוינט אין דער וועסט). דא האט זיך סערקע געטראפען מיט איהר און פון איהר איז די ווארסט צלעס וועגען יאסעל׳ען.

(פארזעצונג קומט)

באַקאַנטע יודישע פּיאַניסטין פֿון אַמעריקאַ ראַי לעוו אין לאָדז

אין פּוילען וויילט איצט די בעריהמטע יודישע פּיאַניסטין פֿון אַמעריקאַ פּרל. ראַי לעווי.

די קינסטלערין איז געקומען קיין פּוילען אויף אַ רייזע קאָנצערטען און נעכטען האָט זי אויך געוויילט אין לאָדז, וואו זי איז אויפגעטראָטען מיט אַ רעציטאַל־קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע.

אויסנוצענדיג דעם בעזוך פֿון דער דאָזיגער פּראָמינענטער יודישער קינסטלערין, האָבען מיר מיט איהר געהאַט אַ שמועס.

פּרל. ראַי לעוו עמפּפאַנגט אונז אין איהר אַפּאַרטאַמענט אין „גראַנד־האָטעל" און איז זעהר צופֿרידען זיך צו טיילען מיט איהרע איינדרוקען. מיר דערוויסען זיך, אַז זי שטאַמט אַליין פֿון רוסלאַנד, פֿון ראָסטאָוו ביים דאָן.

געקומען קיין אַמעריקאַ איז זי אַלס 2־יעהריג קינד. איהר פֿאָטער, אַ באַקאַנטער חזן אין אַמעריקאַ האָט זי מוזיקאַליש אויסגעבילדעט און אַלס 16־יעהריג מיידעל האָט זי שוין געקריגען 2 גרויסע פּרייזען פֿון דער ניו־יאָרקער פילהאַרמאָניע פֿאַר איהר ערפֿאָלגרייך שפּילען.

נאָכ'ן דורכמאַכען איהר שטודיום אין אַמעריקאַ, האָט פּרל. לעווי זיך 3 יאָהר פּערפֿעקטירט אין לאָנדאָן אונטער דער אויפֿזיכט פֿון וועלט־בעריהמטע פּיאַניסטען און אַלס 20 יאָהריג מיידעל האָט זי אָנגעהויבען איהר וועלט־טורנע אַלס פּיאַניסטין אַרויסרופֿענדיג ענטוזיאַזם מיט איהר שפּילען סיי ביי דער קריטיק און סיי ביים פּובליקום. איהרע אויפֿטריטען אין אַמעריקאַ זענען אַ קינסטלעריש געשעהעניש און אויף איהר קאָנצערט איז אין יאָהר 1934 אַפילו געקומען דער גרעסטער דיריגענט פֿון אונזער צייט טאָסקאַניני.

אין פּוילען וועט פּרל. לעוו געבען 5 קאָנצערטען און פֿון דאַנען פֿאָהרט זי אַוועק קיין האָלאַנד, עסטרייך, ענגלאַנד, און דאַן צוריק קיין אַמעריקאַ.

א. ב.

דריטער באַנד פֿון דער ערשטער אַלגעמיינער ענציקלאָפּעדיע אין יודיש דערשיינט שוין אין נאָוועמבער

אַ סך פֿריינד פֿון דער יודישער קולטור האָבען בעטראַכט די פּיענטיגע אַרויסגעגעבענע ערשטע צוויי בענדער, מיט זאָרג געטראַכט וועגען גורל פֿון דער בריוט פֿאַרמאָסטענער אויסגאַבע, צי וועלען די טייערע פּנים „דובנאָוו"־פֿאָנד בעוויזען בייצוקומען די אומגעהייערע מניעות? צי וועלען די יודישע מאַסען זיין אומשטאַנד צו קויפֿען דאָס לפי ערך טייערע ווערק אין אַזאַ צייט, וואָס זאָל קאָסטען דער־שיינען פֿון אַלע 20 בענדער?

היינט קאָנען מיר שוין מיטטיילען אַז דאָס דערשיינען פֿון אַלע בענדער פֿון דער ערשטער אַלגעמיינער ענציקלאָפּעדיע אין יודיש איז געזיכערט. די ערשטע און שווערסטע מניעות זענען שוין בייגעקומען. די צאָהל אַבאָנענטען פֿאַרגרעסערט זיך פֿסדר.

אין פּוילען זענען שוין ביז איצטער פֿאַראַן 500 אַבאָנענטען וואָס האָבען געקויפֿט די ערשטע 2 בענדער און וואַרטען אויף די ווייטערדיגע. אַ טייל פֿון זיי האָבען אַפילו בעצאָלט פֿאַר די ווייטערדיגע בענדער גלייכצייטיג אַרבייט אַ ספּעציעלער שליח פּינם דובנאָוו־פֿאָנד מיט גרויס ערפֿאָלג אין אַמעריקאַ. עס מעהרען זיך די צאָל אַבאָנענטען אין אַלע אַנדערע לענדער, וואו עס לעבען נאָר די יודישע מאַסען.

מיט דער פֿאַרשפּרייטונג פֿון דער ענציקלאָפּעדיע אין פּוילען פֿאַרנעמט זיך די „דובנאָוו־געזעלשאַפֿט אין וואַרשאַ", וועלכע האָט לעצטענס אַרויסגעגעבען אַ גרויסען פּרעכטיגען אילוסטרירטען פּראָספּעקט פֿון דער ענציקלאָפּעדיע, דעם פּראָספּעקט קאָן יעדער בעקומען.

דער פֿאָרשטעהער פֿון דער „דובנאָוו געזעלשאַפֿט" אויף לאָדז און אומגעגנט איז פֿריינד ה. זילבערבערג, וועלכער פֿאַרנעמט זיך מיט דער פֿאַרשפּרייטונג פֿון דער אַלגעמיינער ענציקלאָפּעדיע אין יודיש.

פֿולשטענדיג נאָרמירט געוואָרען

די לוין־און אַרבייטס־בעדינגונגען אין דער טריקאָטאַזש־בראַנזשע

(א) נאָכ'ן אונטערשרייבען דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך אין דער גרויסער און מיטעלער טריקאָטאַזש־אינדוסטריע, און, לעצטענס, אין דער לוין־טריקאָטאַזש־אינדוסטריע, זענען נאָך געבליבען נישט ערלעדיגט די בעדינגונגען אין עטליכע מישט־אָרגאַניזירטע טריקאָ־פֿאַבריקען.

אין רעזולטאַט פֿון דער נעכטען אָפּגעהאַלטענער קאָנפֿערענץ, האָבען 38 פֿאָרשטייער פֿון נישט־אָרגאַניזירטע טריקאָטאַזש־פֿאַבריקען אונטערגעשריבען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך אויף די זעלבע בעדינגונגען, וואָס די אַנדערע פֿאַבריקען, און אַזוי־אַרום איז די פֿראַגע פֿון לוין־ און אַרבייטס־בעדינגונגען פֿאַר דער גאַנצער טריקאָטאַזש־אינדוסטריע ענדגילטיג נאָרמירט געוואָרען.

עטליכע צעהנדליג מוזיקער, קעלנער און בדחנים אין קהלה־לאָקאַל

אינטערווענירן וועגען דעם איינאָרדנען חתונה־מאָלצייטן ביי די מורה־הוראות

נעכטען זענען אין קהלה־לאָקאַל געקומען עטליכע צעהנדליג כּלי־זמרים, בדחנים און קעלנערס, כּדי צו אינטערווענירען ביים פּרעזעס מינצבערג וועגען דעם וואָס די מורה־הוראות האָבען איינגעפֿיהרט, בעת געבען חופּה־וקידושין ביי זיי אין די וואוינונגען, וועלענדיגנאָך נעמאַכט אויפֿנאַהמע פֿאַר די געסט און אַזוי אַרום ווערען די מחותנים פּטור פֿון מוזיקער, קעלנער און מחותנים. צוליב די דאָזיגע איינפֿיהרונג האָבען צעהנדליגער יודישע פֿאַמיליעס פֿאַרלוירען זייערע פּרנסות און געפֿינען זיך אויפֿן ראַנד פֿון אונטערגאַנג.

די פֿערזאַמעלטע האָבען דורכאויס פֿערלאַנגט צו רעדען מיט'ן פּרעזעס מינצבערג. דער פּרעזעס האָט מסכּים געווען אויפֿצונעמען אַ דעלעגאַציע פֿון די פֿערזאַמעלטע, וועלכע האָט פֿאַר דעם פּרעזעס פֿאַר געשטעלט די שרעקליכע לאַגע פֿון די דערמאָנטע פֿאַכען, דאָס איז געקומען צוליב דעם, וואָס די מורה הוראות האָבען זיך איינגעאָרדענט שעהנע לאָקאַלען און דאָרט קומען פֿאַר חופּות און דאָן גאַנצע חתונה־מאָהלצייטען. די מחותנים פּרעגען זיך אַזוי אַרום איין צו נעהמען מוזיק, בּדחנים, קעלנערס, אונטערנעהמונגען א. אז. וו.

פּרעזעס מינצבערג האָט אויסגעהערט די דעלעגאַציע און האָט ערקלערט, אַז הגם די קהלה־פֿערוואַלטונג איז בעשעפֿטיגט מיט זעהר וויכטיגע קהלה־ענינים, וועט ער זיך דאָך פֿאַראינטערעסירען מיט דעם דאָזיגען ענין און וועט געבען דער דעלעגאַציע אַן ענטפֿער דעם קומענדיגען מאָנטאָג.

„וועלט יודענטום איז ענטשיידונגס־קאַמף"

רעפֿעראַט פֿון רעד. גראָס־צימערמאַן אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

רעד. גראָס־צימערמאַן האָט געהאַלטען אַן אינטערעסאַנטע פֿאָרלעזונג אין לאָקאַל פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אויף דעם אויבענדע מאָנטען טעמאַ.

די פֿערזאַמלונג עפֿענט ה' משה לימאַן, וועלכער שטעלט פֿאָר דעם גאַסט, דעם באַקאַנטען ליטעראַט און זשורנאַליסט רעד. מ. גראָס־צימערמאַן.

ה' צימערמאַן הויבט אָן זיין רעפֿעראַט מיט דער שילדערונג פֿון דער לאַגע פֿון די יודען אין די פֿאַרשידענע לענדער און שטעלט זיך אָפּ אויף דער ראָל פֿון ארץ־ישראל אין דער יודישער רענעסאַנס־בעוועגונג. די יודישע ווירקליכקייט דרענגט צו אַן ענטשיידונג. עס מוז געפֿונען ווערען אַן אויסוועג, אַ לעזונג פֿאַר דער יודען־פֿראַגע. עס מוז געמאַכט ווערען אַ סוף צו דער אומנאַטירליכער לאַגע פֿון אַ גאַנץ פֿאָלק. די ענטוויקלונג פֿון ארץ־ישראל אין דער יודישער געשיכטע און בעזונדערס אין דער לעצטער תּקופֿה האָט בעוויזען, אַז דאָס לאַנד איז און קאָן ווערען דער מקום מקלט פֿאַר די יודישע מאַסען, די נאַציאָנאַלע היים פֿון יודישען פֿאָלק. עס איז געקומען דער מאָמענט פֿון דער פֿאַרווירקליכונג פֿון אַ גרויסען חלום — זאָגט דער רעדנער — און די ווירקליכקייט איז גרויזאַם און האַרט. עס קומען שטערונגען און עס פֿאַלען קרבנות. אָבער עס איז דער ענטשיידונגס־מאָמענט אין דער יודישער געשיכטע, דאָס יודענטום שפּילט אויס זיין גרויסען קאַמף און עס מוז דעם דאָזיגען קאַמף געווינען. דאָס איז דער ריכטיגער חוב פֿון איטציגען דור.

דער שעהן־געבויטער רעפֿעראַט געהאַלטען אין אַ מוסטערהאַפֿטען יודיש, איז אויסגעהערט געוואָרען מיט גרויס אויפֿמערקזאַמקייט.

חנוכּת־הבית־פֿייערונג פֿון דער תּלמוד תּורה ביי פּא"י

זגערזשער 41

פֿערגאַנגענעם זונטאָג איז פֿאָרגעקומען אין דער באַלויטער שוהל אַ גראַנדיעזע חנוכּת־הבית־פֿייערונג פֿון דער ניי־געעפֿענטער ת"ת ביי פּא"י אויף זגערזשער 41.

די פֿייערונג האָט געעפֿענט דער עקזעקוטיוו־מיטגליד פֿון פּא"י ר' יחיאל דייטש. דאָס ערשטע וואָרט האָט בעקומען פּרעזעס פֿישל ליבערמאַן. רעפֿעראַטען האָבען אויך געהאַלטען: דער ניי־געוועהלטער ראַטמאַן ר' יצחק לעווין, פּרנס רעד. גרשון פֿרידענזאָהן, פּרנס איטשע צעדערבוים, לאַנדענבערג, דוד שמולעוויטש א. אַנד.

דער חזן פֿון דער אַלטשטאָטישער שוהל ה' ווינאַגראַד מיט'ן כאָר אונטער דער לייטונג פֿון פּראָפֿ. זאַקס זינגט מה טובו — במה מדליקין. דער צווייטער טייל פֿון דער פֿייערונג קומט פֿאָר אין דער ת"ת אויף זגערזשער 41.

נאָכדעם ווי דער קהלה־פּרעזעס דעפּ. מינצבערג שניידט איבער דעם באַנד, ווערען צום פּרעזידיום גערופֿען: עהרען־פּרעזעס ר' שלמה פֿרידמאַן, פּרעזעס מינצבערג, וועלכער ווערט אויפֿגענומען מיט לאַנג־דויערנדע אָוואַציעס, דאַן קאַסיר מאיר צודקעוויטש, וויצע־פּרעזעס ר' דוד שמולעוויטש, סעקרעטאַר יחיאל מאיר קויפֿמאַן, ר' שלמה בערגער, ר' משה יאָרקעוויטש, סענדער הערמאַן, פּרנס צעדערבוים, יחיאל דייטש, אהרן ראָזענבערג. פּרעזעס דעפּ. מינצבערג שפּענדעט 100 זלאָטעס פֿאַר דער ת"ת און פֿאַרשרייבט זיך אין פּנקס חזהב. עס בעגריסען די צייטונג־פֿאַרשפּרייטער־סעקציע ביי פּא"י און שפּענדען 10 זל. לטובת דער ת"ת.

דער פֿאָרזיצער דאַנקט אַלע, וואָס האָבען צוגעהאָלפֿען ביי דער צוגרייטונג צום חנוכּת הבית.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט · דיזשורען

(א) היינט פֿיינאַכט דיזשורירען:

קאַהאַנע (לימאַנאָווסקיעגאָ 37), ס. טראַווקאָווסקי (בזשעזשינער 56); קאַפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15); ראָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21); באַרטאַשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95); טשינסקי (ראָקאָטשינסקי 53); סקוואַרטשינסקי (קאָנטנאַ 54); שיניעצקאַ זשגאָזשסקאַ (59).

פֿערגוואַלדיגט דאָס דינסט - מיידעל

יאַן קורעלאַ, איינהאַבער פֿון רימער־וואַרשטאַט (זשגאָווסקאַ 17) האָט צוגענומען אין שטוב אַ דינסטמיידעל.

איינמאָל, ווען עס איז אין דער וואוינונג קיינער נישט געווען האָט דער בעל־הבית דאָס מיידעל פֿערגוואַלטיגט. די לעצטע האָט געמאָלדען וועגען דעם דער פּאָליציי, וועלכע האָט נאָך אַן אויספֿאָרשונג קורעלאַ'ן אַרעסטירט.

זעלבסטמאָרד־פּרוב צוליב אַ ענטוישונג

(א) אויף קיליאַווסקאַ 4 האָט אויסגעטרונקען זאַלץ־זויער די 22־יאָהריגע סטעפֿאַניע בעדנאַרעק.

די סיבּה פֿון פֿאַרצווייפֿעלטען שריט זאָל זיין אַ ליבעס־ענטוישונג.

נישט געלונגענע גנבה

אויף פּעטריקאָווער גאַס, לעבען פּאַביאַניצער טראַמוואַי האָט אַ גנב, ווי עס האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען, אַ געוויסער שמואל וואָוער, געפּרובט אַראָפּגנבענען ביי אַ פּאַביאַניצער סוחר, יעקב קויפֿמאַן, אַ פּעקעל סחורה.

מען האָט דעם גנב בעמערקט און פֿערהאַלטען.

בעשטראַפֿטע גנבים

(אַ) פֿאַרן אַרויסגנבענען פֿון שמואל העכט'ס שוךגעוועלב (11ליסטאָפּאַדאַ 9) 4 פּאָר שיך, זענען דורכ'ן געריכט בעשטראָפֿט געוואָרען: דער 26־יאָהריגער יוזעף סטעמפּיען אויף 9 חדשים טורמע און דער 25־יאָהריגער סטעפֿאַן דובים — אויף 6 חדשים.

מחמת נאַכלעסיגקייט געוואָרען אומפֿעהיג צו אַרבייטען

נעכטען איז אין קרייז־געריכט פֿאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען דער „אובעזפּיעטשאַלניע", וועלכע איז אָנגעקלאָגט געוואָרען דורך דער פֿערזיכערטער צעציליאַ ביטנער (סטאַראַ - שיקאָווסקאַ 19) אין דעם, אַז דורך דער אומגעלומפּערטער הוילונג, האָט זי, די פֿרוי ביטנער, פֿערלוירען די מעגליכקייט צו אַרבייטען און פֿערדינען אויפֿן לעבען.

די פֿרוי ביטנער מאָהנט זיך 10.000 זל. ענטשעדיגונג.

דאָס געריכט האָט דעם פּראָצעס אָפּגעלייגט, כּדי אַרויסצורופֿען עקספּערטען.

טעאַטער
„ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25
דיר. דוד צעלמייסטער.

מ. וויכדער פּרעזענטירט פֿאַר דעם לאָדזשער טעאַטער־עולם אַמעריקאַס גרעסטע וועלט־סטאַרען

לוסי און מישא גערמאַן

מיט זייער ספּעציעל געקליבענעם וואַרשעווער אַנסאַמבל.

פֿרייטאָג, דעם 23־טען ד. ח.
פֿייערליכע
פּרעמיערע!

PIĄTEK, dnia 23 b. m.
PREMJERA!

די לעצטע סענסאַציע פֿון ניו־יאָרק

רחל'ס קינדער

אין 3 אַקטען, 5 בילדער.

בילעטען אויף פֿרייטאָג (שבת בייטאָג ביליגע פּרייזען) און שבת 9 אָוונט שוין צו בעקומען אין קאַסע פֿון טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי".

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט־קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פֿון 8—11 נאָכמ. און פֿון 6—8 אָוונט.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
נעמט אָן פֿון 1—2 מיטאָג און פֿון 4—6 אָוונט

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פֿאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פֿון פּסיכאָ · אַנאַליז
נעמט אָן פֿון 8—11 פֿון 5—8 אָוונט.
יומא־טובים און חנאות פֿון 9—12.

1־טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פֿאַר כירורגיע פֿון ציין, קיהן־באַקען און יאַסלעס
פֿון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77
עמפּפאַנגס־שעה'ן פֿון 9 פֿריה ביז 12 בייטאָג.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פֿאַר מענער · שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פֿון 9—1 פֿאָרמיטאָג
פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט־קראַנקה.
בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוועכע
נעמט אָן פֿון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט

מיט א האמער איבערן קאפ...

(ז) נעכטען, 10 א:נדערפריה, איז אויף דעם אדורכ־גייענדען מיט דער זגערזשער גאס, פארן נומער 25, שמואל גרינשטיין (פון אזארקאוו). ארונטערגעפאלען א האמער אויפן קאפ און ער איז פערוואונדעט געווארען. פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, איז דער האמער ארויסגעפאלען פון די הענד פון אנ'ארבייטער, וועלכער האט בעת מעשה פעררי־כט דעם דאך.

פאר עלענד און נויט

(ז) אויף רוג זגערזשער און פלאץ קאשטשעלני איז נעכטען אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג די 42־יאהריגע פערל בארגעל א הוימלאזע.

פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אינם שטעטישען זאמעלפונקט.

ראדיא־פראגראם

מיטוואך, דעם 21־טען אקטאבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידי־עות, 7.35 מוזיק (פליטען). 8 אודיציע פאר שולען, 11.30 אודיציע פאר שולען. 1157 ציים־סיגנאל, 12.03 קאנצערט, 1 פרעהליכע מוזיק און פאלקס־סצענעס (פליטען), 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע ־ קאנצערט, 3.55 אפערעטען־אריעס (פליטען), 4.10 מוזיק. רעפארטאזש פאר קינדער, 4.30 פליטען, 5 מוזיק. רעפארטאזש, 6 אקטועלער שמועס, 6.10 ספארט, 6.20 וואלצען פון קלאנג־פילמען (פליטען), 7 „פרוי קרויזע“, 7.20 פאפולערע מוזיק, 7.45 „לאדזער לעבען“ — פעליעטאן, 8 טאנץ־מוזיק (פליטען) 8.45 אווענד־ידיעות, 8.55 איוראפעא־ישער קאנצערט פון בעלגיען, 10 שאפין־קאנצערט, 10.40 לייכטע מוזיק.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

21־טען אקטאבער

דעוויזען:

האלאנד	28440
לאנדאן	25.97
ניו־יארק (קאבעל)	$531^3/_8$
פאריז	24.75
פראג	18,82
ציריך	12230

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	11050
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	64 00
3 „ „ II.	65.50
4 „ דאלארובקע	49 50
7 „ סטאביליזאציע	466
5 „ ווארשאווער	55.50
5 „ לאדזער	48.50

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

טעאטער. מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

אלע געזעגענען „יונגע ביינער“ („יונג־טעאטער“) צוויי לעצטע פארשטעלונגען פון „מיסיסיפי“

„יונגע ביינער“ פערלאזט לאדז אירע אריגינעלע אויפפיהרונגען „באסטאן“, טרופע טאנענצאפ“, „סימכע פלאכטע“ און „מיסיסיפי“ האבען געזעהען טויזענדער מענשען, וואס האבען בעוואונדערט דעם הויכען קינסטלערישען ניוואָ פון דעם דאזיגען ביז גאר אינטערעסאנטען טעאטער.

„מיסיסיפי“ איז א פארשטעלונג פאר די ברייטסטע מאסען. צוליב דעם האט די דירעקציע בעשלאסען צו דער־מעגליכען אלע צו זעהען די עמאציאנעלע אויפפיהרונג „מיסיסיפי“ מאכענדיג די פרייזען פון 54 גר. ביז א 1.30 זל.

אלע קומען זיך געזעגענען אין „ראזמאיטאשטשי“ מיטוואך און דאנערשטאג מיט דעם סימפאטישען אנסאמבל פון „יונגער ביינע“.

2־טע פרעמיערע פון ווילנער אפערעטען־טרופע אין פילהארמאניע

די טרופע נחמה, קאדיש, חאש און ש. קוטנער מיט זייער ערשטקלאסיגען אנסאמבל ארבייטען זעהר אינטענסיוו אויף דער צווייטער פרעמיערע „מאטקע פון סלאבאדקע“, וועלכע איז געשפילט געווארען דורך זיי אין ווארשאווער „עלדאראדא“ טעאטער א גאנצען סעזאן.

אויסערדעם איז „מאטקע פון סלאבאדקע“ געווען דער שלאגער פון סעזאן אין איינעם פון די גרעסטע אמעריקאנער טעאטערן.

די פיעסע „מאטקע פון סלאבאדקע“ איז זעהר רייך אין קאמישע סיטואציעס, בפרט, אז די הויפט־ראלען פיהרען אויס די מייסטער־אקטיארען נחמה, חאש, קאדיש, קוטנער, טאפעל, גראדנער, ליפאווסקא און אנד.

די מוזיק פון דער פיעסע און די געזאנגס־נומערן זענען ווירקליך אזוינע, וואס איבערראשט דעם צושויער.

„מאטקע פון סלאבאדקע“ שבת 9 אווענד אין פילהארמאניע, וועט דערפרייען און פערוויילען יעדען צושויער.

היינט מיטוואך ווערט געגעבען איין הנחה־פארשטעלונג „די איביגע מאמע“.

אפרים צימבאליסט קומט קיין לאדז

דער וועלט־בערימטער פידעל־ווירטואז אפרים צימבאליסט, וועלכער בעזיצט אזא געוואלדיגע טעכניק, מוזיקאלישקייט און פאעזיע, פון וואס ער איז אזוי בערימט געווארען אין דער וועלט, טרעט אויף אין לאדז אויף א איין־איינציגען קאנצערט זונטאג דעם 25 ד. ח. אין פילהארמאניע.

די לאדזער מוזיק־מעלאמאנען וועלען האבען די געלעגענהייט צו פערברענגען אנ'אווענד פון אמת'ער קונסט.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאט־שען פוילישען טעאטער ווערט היינט 8.30 געשפילט די טראגעדיע פון יוליוש סלאוואצקי „מאזעפא“ מיט יוליש אסטערווא אין דער הויפט־ראל.

דאס נייע בוך
זי שפילט ווייטער
פיעסע אין 3 אקטען, 4 בילדער
— פון —
ה. י. בזשוסטאווסקי
צו בעקומען אין דער אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט“.
פיעטריקאווער 21.

נעהט פארווערטס אין אויסוואהל פון פילמען פון הויכער קלאס! — פילמען: „היינטיגע צייטען“ מיט Charlie Chaplin —::— ואך פרעכטיגע סוקצעסען און קאלאסאלער פרעקוועגץ, וואס עס האבען דערגרייכט די „ROSE MARIE“ מיט Jeanette Mac Donald
די 3־טע פון דער רייהע גרעסטער שלאגער פון וועלט־עקראן!
קליינער לארד „FAUNTLEROY“
Freddie Bartholomew ווי אויך Dolores Costello-Barrymore
פרייזען פון אלע פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.
אונזער דעוויז: די נידריגסטע פרייזען! די בעסטע פילמען!

קלאנג־קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

OGŁOSZENIE.
Zarząd Miejski w Łodzi poszukuje odpowiednio zabudowanej posesji w pobliżu linii tramwajowej na pomieszczenia Miejskiego Szpitala Zapasowego.
Oferty z dołączeniem orientacyjnego planu nieruchomości oraz z podaniem żądanej ceny i terminu wynajmu uprasza się składać w Wydziale Gospodarczym, ul. Zawadzka nr. 11, pokój 57, do dnia 30 października 1936 roku.
Łódź, dnia 19 października 1936 roku.
Zarząd Miejski w Łodzi.

ווי־כטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאנץ נייע ווי אויך נייע היטען צו 3.50
„TOLA“
25 Zawadzka 25

די מאדערנע
טאנץ־שולע
אויף פיעטריקאווער 89
קוועד אפיציעלע פארטער
אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ־לעהרער
S. RUBINSZTAJN
נעמט אן אנמעלדונגען פאר אנפאנגער טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אווענד.
בעמ. פאר אוואנסירטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.
ספעציעלע שטונדען פאר לאנג־געקליידעטע.
מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער.
ס. רובינשטיין.

בחנם ווערט צוגעפאסט
אלערליי גלעזער!

„OPTICUM“
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען. אלערליי צילינדער־גלעזער. קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס
עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

די געזעלש. „PRACA“
וואולטשאנסקא 21
נעהמט אן איינשרייבונגען אויפ'ן
הויזווירטשאפטליכן קורס
די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 9–13 און פון 15–19 איינשליסליך.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט־ און וענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12–2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10–12 בייטאג.

ריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

ראקאלען
א שול־לאקאל אין צענטרום שטאט איז אפצוגעבען אין די אווענד־שעה'ן. אפערטען אונטער „פאמארסקא“ אין אדמ.
צו פערדינגען וואוינונגען, שטובען מיט קוכען און 2 שטיבען מיט קוכען און א פאבריקס־לאקאל פון זאפארט. — שוו. יאקובא 6. צו ערפאהרען ביים ווירט ל. ראטבירד.

פערשידענעס
מיר מאכען בעקאנט, אז די פאכשולע „חבצלת“ (פאמארסקא 8) איז שוין טעטיג. איינשרייבונגען אין דער שולע און אין דער פאכשול פון 10–2 נאכמ. אין דער שול־קאנצעלאריע.
ביליג צו פערקויפען א סוויטער־מאשין 8/70. זשעראמסקיעגא 77/79, וו. 30, צוקער.
צו פערקויפען א שטריק־מאשין 8/80, אריגינאל אויסלענדישע. מיעלטשארסקיעגא 5, אייזנבערג.
שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 20 טעג אפילו דעם וואס קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. אלעיע 1־טער מאי 4 ביי ליפשיץ.

פריוע פאסטענס
ס'ווערט געזוכט א שטריקער, וואס האט אנ'אייגענע מאשין, ס'קען זיין 4 צר, 5־ער אדער 6־ער, וואס וויל מיטברענגען די מאשין. ביי קליינמאן, קאמיענא 4.
נויטיג א שטריקער צו א 4־ער מאשין. זאכאדניא 33, וו. 19, ראזענגארטען.
פון זאפארט ווערען געברויכט 2 קוואליפיצירטע שפולערינס אין טריקאטאזשען־פאבריק. ליסטאפאדא 11, 43, סקאסאווסקי.
נויטיג א לערן־יונגעל צו מענער־בעשטעלט פון בעלר. פיעטריקאווער 64, וואוינונג 10.
ס'איז נויטיג א יונגעל פון אנשטענדיגע עלטערן אויסצולערנען א פאך און בעלד נעצאהלט. צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 26, וו. 33.
אנ'ארבייטער מיט א 4־ער סוויטער־מאשין איז נויטיג ביי טריימאן, צעגעלניאנא 40.
א סוויטער־ארבייטער צו א 8 צר מאשין טאג־ארבייט איז נויטיג. צו ערפאהרען בזשעזשינער 32, וו. 25.

די ביליגסטע קוועלע פון אלערארט
נייע מאשינען,
טיילען, נאדלען או"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

ארבייטסגעבער אויפמערקזאם!
מיר מעלדען, אז דער קבוץ „הכולל“ זאמענהאף 13 האט זיין געהילפס־טעלעפאן געביטען אויף אנ'אייגענעם טעלעפאן
נומער 22992.

DR.
Daniel Kon
STERLINGA 5, tel. 228-08
אינערליכע און נערוועך־קראנקהייטען
עלעקטרא־טעראפיע
נעהמט אן פון 5–7 אווענד.

וויכטיג פאר פאבריקאנטען און האנדווערקער
שווייסונגען, מאשינען־טיילען און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאנישע שלאסעריי
י. רעדער
ליסטאפאדא 11/13 11
(רוג זאכאדניא)

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען־קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען־קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONóW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

לעטשניצע
פאר וועגערליש־קראנקע
מענער ־ שוועכע און הויט־קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויי־דאקטאר פון 11־1 און פון 5־7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
WIKTOR MILLER
chor. wewnętrzne
spec. chor. Reumat.
POWRóCIŁ
SIENKIEWICZA 40, tel. 146-11
przyjmuje od 4.30 do 7 wiecz.

Dr. med.
P. KOTOK
CHOROBY WEWNĘTRZNE
przyjmuje od 5–7 wiecz.
Zeromskiego 44, tel. 114-25
POWRóCIŁ.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום־טוב — פון 8–1 בייטאג

לעטשניצע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63.
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רויטער, ד"ר שפירא, ד"ר נאדעל, ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי, ד"ר ספירא, ד"ר שמיר.
געלד נערווען־קראנקהייטען
און דענטיסטין סטאראפאלסקא.
וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיציניש הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע און רענטגען.
אלע ארט אימפונגען (געגען דיפטעריט און אנדערע).

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער ־ שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט ־ קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער ־ שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9–1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע ־ זאל פאר פרויען

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA“
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę
bez przerwy.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“. spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21.